

DIRVA

THE FIELD
Nr. 42
Spalio-October 20, 1955
Cleveland, Ohio

Teduodie daugiau jėgų...

Lietuvos Konsulo p. Daužvardžio žodis "Dirvos" 40 metų sukakties minėjime, 1955 m. spalio 9 d., Clevelande

Pone Pirmininke, Dirvos
Svečiai ir Bičiuliai!

Neparpastai džiaugiuosi turįs progos Dirvos jubiliejuje dalyvauti, Dirvą bei jos leidėjus ir rėmėjus sveikinti ir visiems jiems linkėti sėkmių tautiniuose valstybiniuose darbuose. Tautinių valstybinių darbų ir rūpesčių lietuviams yra daug. Dirvos vaidmenį juose labai gerai ir vaizdžiai atvaizdavo p. Olsis.

Lietuviškoji dirva reikalinga nuolatinio pūrenimo ir stiprinimo lietuviškais - valstybiniais grūdais.

Šią darbą Dirva dirba nuo jos įsteigimo. Jos vyriausias tikslas visuomet buvo ir dabar yra: lietuvių tautiškų reikalų ir Lietuvos. Be šitų reikalų, aišku, buvo ir yra ir kiti reikalai. Apie juos, tačiau, didelėje šventėje netenka kalbėti. Didelėje šventėje reikia kalbėti apie pačius didžiuosius ir svarbiuosius reikalus. Mūsų svarbiausieji ir didieji reikalai dabar yra: lietuvių tautos solidarumo išlaikymas ir Lietuvai laisvės atgavimas. Šito siekiant, reikalingas tautinis valstybinis apdirbimas ir darbas.

Mūsų valstybėje Lietuva ir tautos ketvirtadalis tautos yra Rusijos bolševikų rankose. Jų padėtis yra panaši povogto-kidnepinto žmogaus padėčiai, kuris tebėra gyvas, bet nelaisvas, tragiškoje padėtyje. Tokios padėtyje esantį žmogų giminės gelbėti visais galimais būdais: pasiaukojimu, pinigais ir viskuo kitu, be jokių peštynių ir kivirčių.

Lietuva tebėra teisiniai gyva - svetimų okupuota valstybė. Ją reikia visais galimais būdais gelbėti. Jos atstovai užsienyje pripažinti ir funkcionuoja. Jie yra teisė Lietuvos vyriausybės ir Lietuvos dalis, kaip pareiškė pirm. Gaidžiūnas. Jie yra svarbiausias teisinis veiksnys Lietuvos valstybės ir lietuvių giminės - lietuvių tautos. Juos, visus juos - nuo Diplomatos Sefo iki jauniausio vicekonsulo, valstybiškai galvojant ir valstybei gero linkint, reikia remti, palaikyti ir stiprinti.

Dirva tą daro. Būty gera ir valstybiška, kad ir visi tai darytų. Tas Lietuvos bylai ir lietuvių solidarumui daug padėtų - lietuvių tarptautinėse sferose aukštai pastatytų.

Štai įvyko Ženevos Konferencija. Prieš ją Lietuvos atstovai įteikė notas Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos vyriausybėms. Tas notas reikėjo visiems patvirtinti. Daug kas tą padarė. Vyksta kita konferencija; Lietuvos atstovai, tikriausia, vėl tars žodį Lietuvos vardu. Visi lietuviški veiksniai turėtų jį paremti, kiti dar Londoną ir spalio 20 Lietuvos gynimo ir vadovavimo d. laivu grįžta į JAV.

DIRVAI

Dirvą, sėkmingai išgyvenusią 40 metų ir auginusią sveiką tautinį pasėlį, nuosirdžiai sveikinu linkėdamas dar didesnių ir vaisingesnių sėkmių.

Sveikinu buvusį ilgametį jos redaktorių K. S. Karpių, kuris yra gyvu liudytoju ir pavyzdžiu stiprios energijos, neatlaidaus ryžto ir sveikos nuosaukos, stovėjusį avangarde tautinėje veikloje. Sveikinu dabartinį Dirvos redaktorių Balį Gaidžiūną iš širdies linkėdamas jam atsakingose pareigose nepažūtamoms energijoms, drąsai eiti namų keliu bei jungti jėgas mūsų lietuviškiems uždaviniams ir kovai už Lietuvos laisvinimą.

Ilgiausių metų.

Dr. Steponas Biežis,
A.L.T. Sąjungos pirmininkas

Per pasikalbėjimus su Vokietijos lietuviams ar jo organizacijomis svečiai parodė didelį supratimą bei jautrumą bendriesiems lietuviškiems reikalams ir gausiai sušelpė visą eilę čia vargstančių tautiečių.

Kartu su minimais svečiais vyko ir ponis I. Dilienė iš New Jersey.

TREMTYJE MIRĖ PRANAS GELAZIUS

Nesenai buvo gauta liūdna žinia, kad Rusijos baidioj tremtyje mirė buvęs Biržų apskritys veterinarijos gydytojas ir ilgametis Biržų apskritys tautininkų pirmininkas.

Velionis pirmosios okupacijos metais - 1940 m. buvo suimtas, kalintas, Panevėžio, vėliau Lukišio kalėjimuose ir iš čia buvo išgabentas į Rusiją.

Pranas Gelazius, taurus vyras ir gabus organizatorius, buvo gimęs 1900 metais Joniškėje. Buvo baigęs Šiaulių gimnazijos antrąją laidą ir Kauno universiteto veterinarijos fakulteto pirmąją laidą.

Pranešdami šią liūdną žinią, visiems, kuriems tik teko su velioniumi dirbti, siunčiame į tolimąją šiaurę, palaužusį taurų lietuvių, didelio gaileščio ir atsisveikinimo žodžius: sugrįžk į Tėvų žemę nors amžinam poilsiui...

NOTA BRITŲ VYRIAUSYBEI

Spalio mėn. 27 d. Ženevoje prasidės keturių didžiųjų valstybių užsieny reikalų ministerių konferencija.

Svarbiausi klausimai, kurie žada būti svarstomi šioje konferencijoje, yra Europos saugumo pakto sudarymas ir Vakarų bei Rytų Vokietijos suvienijimas. Abiejų šių klausimų rūšimas gali gyvai paliesti ir Lietuvos, kaip artimiausios Rytų Vokietijos kaimynės, interesus.

Tenka patirti, kad ryšium su minėta konferencija, Lietuvos Ministeris Bronius K. Balutis, šiomis dienomis įteikė atitinkamą notą Britų vyriausybei.

DIRVOS TALKA

Dirvos skaitytojų šeima, kurie atsimeina savo laikraštį su kaktuvų proga, didėja. Štai tie rėmėjai:

M. Mažeika, St. Joseph	\$2.00
A. Garolis, Portland	2.00
J. Tumas, Chicago	2.00
V. Janulaitis, Chicago	5.00
J. Eigelis, Chicago	5.00
J. Kairiūkštis, Worcester	1.00
K. Musteikis, Chicago	2.00
J. Puzinas, Philadelphia	2.00
Ant. Stankevičius, Waterbury	5.00
A. Griauzdė, Nashua	1.00
T. Papartis, Chicago	2.00
J. Skėma, Newark	5.00
T. Palionis, Milwaukee	5.00
W. Ziogas, Allentown	5.00
M. Karaša, Baltimore	2.00
V. Klimaitis, Cleveland	5.00
Pr. Lapienė, Stony Brook	25.00
P. Adomaitis, Forest Hills	2.00
E. Lileikaitė, Brockton	2.00
A. Šimkūnas, Cleveland	5.00

Stalinas dalina Lietuvą...

Per Amerikos Balsą tuo reikalu kalbėjo prof. dr. Domas Krivickas, dalyvavęs Lietuvos-Sovietų Sąjungos tarpusavio sąsąjūdžio pakto sudaryme. Čia duodant tos kalbos santrauką. Red.

Ž d a n o v a s, vienas iš stambiausių bolševikų šulų jau 1936 metais buvo pareiškęs, kad reikia Raudonosios Armijos pagalba prakišti langą į Baltijos jūrą ir tada pasiūlyti kas yra teisus. Kilusį dėl to susijaudinimą sovietai tuo griežėsi atitaisyti. Tačiau Sovietai tik laukė progos šiam planui realizuoti. Jie laukė antrojo pasaulinio karo, nes jis, anot Stalino, turės išplėsti komunistinį valdymą.

Šia savo svajone Stalinas viešai pareiškė 1939 metais Kompartijos suvažiavime. Anot Molotovo, Hitleris greit suprastės Stalino pareiškimo prasmę. Nepaėjo ir keli mėnesiai, kai šie abu diktatoriai susitarė pasidalinti kaimyninius kraštus.

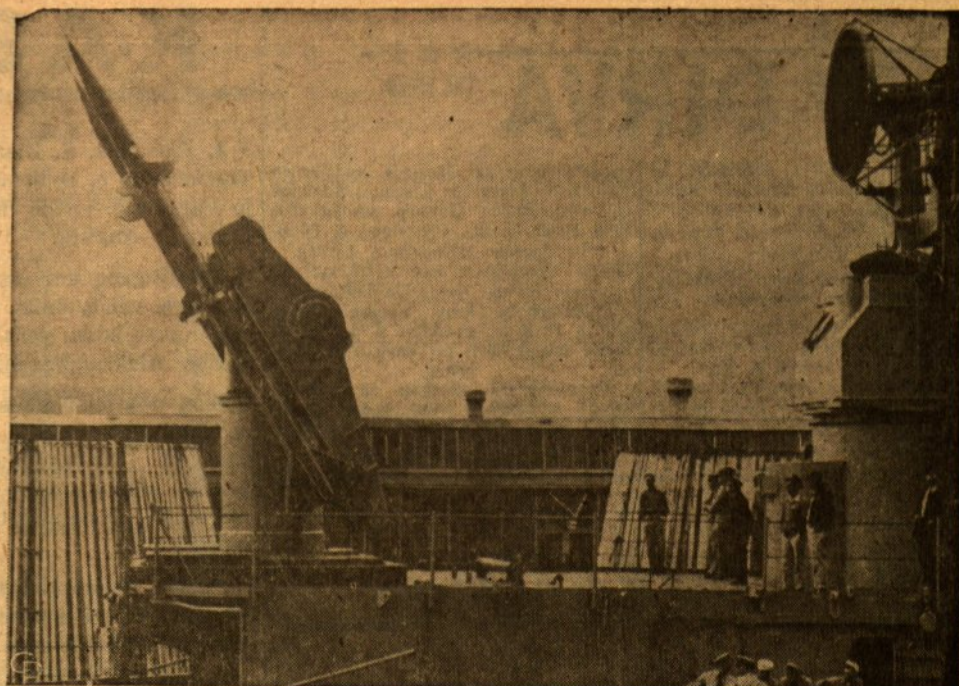
Šių dviejų diktatorių derybose Lietuva tapo varžybų objektu, kurio godžiai norėjo ir Stalinas ir Hitleris. Nors pradžioje

laimėjo Hitleris, ir Lietuva tapo priskirta vokiečių įtakos zonai, tačiau už mėnesio Hitleris, Staliniui pasiūlius, išmainė Lietuvą į Lenkijos dalį, kuri pradžioje buvo atitekusios Sovietų Sąjungai. 1939 metų rugsėjo 1 dieną Hitleris, vykdydamas su Staliniu sutartą planą, užpuolė Lenkiją. Netrukus, rugsėjo 17 dieną ir raudonoji armija pradėjo savo žygį prieš Lenkiją. Po keleto dienų Sovietų armijos daliniai užėmė Vilnių ir atsidūrė prie buvusios Lietuvos-Lenkijos demarkacijos linijos. Raudonosios armijos atsiradimas Lietuvoje pašalino nežadėjo Lietuvai nieko gero. Ir Lietuva tuoj pajuto šio naujojo kaimyno užmačias.

Rugsėjo 26 dieną Sovietų Sąjungos užsieny komisaras Molotovas pasikvietė Lietuvos atstovą Dr. Vladą Natkevičių į Kremlį. Akivaizdoje naujai susidariusios politinės padėties ir ypač kad Sovietų Sąjunga ir Lietuva pasidarė besirubežiuojančiomis valstybėmis, Molotovas pareiškė, kad esą reikalinga pertvarkyti Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykius naujais pagrindais, ir pakvietė Lietuvos užsieny reikalų ministrą atvykti tuo reikalu į Maskvą. Pasiteiravus papildomai apie šios kelionės tikslą, tuometinis Sovietų Sąjungos atstovas Lietuvai, Pozdniakovas, paaiškino, kad Maskvoje busia svarstoma Vilniaus krašto perdavimas Lietuvai, tarpusavio sąsąjūdžio pakto sudarymas ir dar kai kas.

Lietuva Sovietų Sąjungos kvietimą priėmė ir Lietuvos delegacija, vadovaujama užsieny reikalų ministro Urbšio, spalio 2 dieną išvyko į Maskvą. Tą patį vakarą Lietuvos delegacija buvo priimta Kremluje Stalino ir Molotovo. Anot jų, nauja politinė situacija grėsianti Lietuvos saugumui ir nepriklausomybei. Sovietų Sąjunga norinti išlaikyti taiką ir Lietuvos nepriklausomybę. Tam tikslui Stalinas pasiūlė sudaryti tris sutartis: sutartį dėl Vilniaus miesto ir krašto perdavimo Lietuvai; tarpusavio sąsąjūdžio pakto sudarymą ir dar dalies Lietuvos teritorijos - Sakių apskritys, dalies Vilkaviškio ir Marijampolės apskričių - perdavimo Vokietijai.

Nors jau ir prieš tai buvo gandų, kad Stalinas su Hitleriu

Pirmasis JAV kreiseris apginkluojamas skraidančiomis raketomis.

Vis stengiasi pagriebti...

Mūsų J. Tautų korespondentės
S. Narkeliūnaitės pranešimas

Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos tretysis komitetas, kuriame svarstomi socialiniai,

yra susitarę pasidalinti kaimyninius kraštus, tačiau toks atviras Stalino pareiškimas, ypač kiek tai liečia reikalavimą Lietuvos dalį perleisti Vokietijai, pribloškė Lietuvos delegaciją. Susijaudinęs Lietuvos užsieny reikalų ministras pareiškė savo nusistebėjimą ir protestą. Tačiau Stalinas paaiškino, kad tas reikalas jau esąs sutartas su Vokietija.

Sovietai reikalavo įsileisti į Lietuvą 50.000 sovietų karių ir juos patalpinti svarbiausiose strateginėse vietose.

Išklausęs Stalino ir Molotovo pareiškimų, Lietuvos užsieny reikalų ministras pareiškė, kad jis nesąs vyriausybės įgalios sudaryti tokios rūšies susitarimus ir kad todėl turįs grįžti Kaunan ir gauti naujas vyriausybės instrukcijas.

Spalio 4 dieną Urbšys grįžo Kaunan. Tuo pat laiku Molotovas tarėsi su vokiečiais kokia procedūra tvarka dalis Lietuvos turėtų būti perleista Vokietijai. Spalio 2 dieną Molotovas pasikvietė Vokietijos ambasadorių Maskvoje ir išdėstė jam savo pasiūlymą: Sovietų Sąjunga perleisianti Lietuvai Vilnių ir apylinkes, o tuo pat laiku Lietuva turinti sudaryti sutartį apie dalies Lietuvos teritorijos perdavimą Vokietijai. Tačiau Vokietijos ambasadorius tuojan pat suprato šio pasiūlymo prasmę. Molotovo pasiūlymas sudaryti Vokietijai nepatogumų, nes pasaulio akyse Vokietija būtų parodyta kaip "plešikė" Lietuvos teritorijos, o Sovietų Sąjunga figūruotu kaip dovanotoja. Todėl ambasadorius Sulenburgas siūlė, kad būtų geriau jeigu Sovietų Sąjunga už Vilnių gautų perleisimą Vokietijai teritoriją ir vėliau ją perleistų Vokietijai.

Spalio 8 dieną Molotovas raštu pareiškė Vokietijos ambasadoriui, kad Sovietų Sąjunga neokupuos pažadėtos Vokietijai perleisti teritorijos dalies ir kad Sovietų Sąjunga paliečianti Vokietijai teisę nustatyti datą ir būdą šiai teritorijai perleisti.

humanitariniai ir kultūriniai reikalai, šiuo metu bus bene didžiausiam lietuvių susidomėjimo centre. Jo darbai domina ne tik todėl, kad jame sovietinėje delegacijoje dalyvauja Juozas Matulis, bet juo labiau, kad tenai svarstomi ir tokie klausimai, kurie tiesioginiai liečia visus lietuvius ar nemažą jų dalį.

Pereitojo pirmadienio, spalio 10 d., nutarimas lietuvių esančių lietuvių tremtinių likimą. Diskusijos dėl JT žinioje veikiančio Pabėgėlių Komisarato veiklos prasidėjo spalio 4 d. Ir jos užbaigtos JT narių didžiosios priimta rezolucija, kuri iš naujo kreipiasi į paskiras valstybes, kviečiant sutelkti lešų, kurios įgalintų Pabėgėlių Komisarą ir toliau siekti pabėgėlių problemos išsprendimo repatriacijos, perkeldinimo ir įkurdinimo būdu. Tuo pačiu buvo atmetas sovietinio bloko siūlymas iš naujo kviesti pabėgėlius savanoriškai grįžti į savo kilmės kraštus ir sudaryti sąlygas "į tėvynę grįžimo aiškinamajai akcijai" pabėgėlių gyvenamose vietose bei uždrausti "propagandą" prieš jų kilmės kraštus.

Sovietų rezoluciją komitete pristatė Juozas Matulis, palydėdamas ją netrumpa kalba apie tai, kad Pabėgėlių Komisarą nukrypęs savo direktyvų ir nevykdęs repatriacijos ir užsieny tik perkeldinimo ir įkurdinimo išvietintųjų asmenų ir pabėgėlių. Jis, svarbiausia, kaltino Komisarą, kad jis nesilaikęs 1946 m. priimtose JT rezolucijos, kurioje, anot Matulio, buvo kalbama, kad išvietintieji ir pabėgėliai turi būti repatrijuoti. Apgailėstaudamas padėtį, Matulis tvirtino, kad šiuo metu būtų pats laikas, kad JT sugrįžtų prie savo ankstyvesnių nutarimų vykdymo ir nutartų tą repatriaciją paspartinti. Jis išminėjo ir pasitaruotų metu sovietijoje paskelbtas amnestijas vadiniams nacių kolaborantams ir kt. veikusiems prieš tarybinę savo kraštų vyriausybę, o taipgi nurodė, kad esąs įkurtas komitetas ir rūpinasi tokių žmonių grąžinimu į tėvynę.

Paskui Matulį tą patį kartojo ir kiti keturi sovietinio bloko nariai - Lenkija, Ukraina, Čekija (Perkelta į 8 pusl)

VISAM PASAULY

- Prancūzijos karinės jėgos šiaurės Afrikoje jau siekia virš 300.000 karių. Bet ir prie tokios apsaugos arabai nerimsta.
- Buv. Argentinos prezidentas Peronas, dabar esąs Paragvajui, Argentinos vyriausybę reikalaujant internuotas. Internavimui parinkta viena iš gražiausių Paragvajaus vietovių.
- Lenkų arkivyskupas Gawlina, kuris Vatikano yra paskirtas rūpintis pabėgėlių dvasiniais reikalais, keliauja po Ameriką oficialiai lankydamas lenkų kolonijas.
- 371.000 europiečių, pranešimu iš Ženevos, per paskutinius 44 mėnesius paliko Europą ir įsikūrė užjūriuose. Daugiausia iškelia iš Vokietijos ir Italijos.
- Naujosios Anglijos valstybės - Connecticut, Mass., R. Island, New York ir New Jersey vėl palietė žiaurūs potvyniai. Daugiausia nukentėjusių Conn. valstybėje.

Vakarų Vokietijos kancleriui Konradui Adenaueriui susirgus, valstybiniais reikalais rūpinasi jo artimieji bendradarbiai. Greta vicekancleris Bluecher. Apačioj, iš kairės: Šiaurės Reino - Vestfalijos min. pirmininkas Karl Arnold, užsieny reikalų ministeris Heinrich von Brentano ir ekonominių reikalų tarėjas Ludwig Erhardt.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: Henderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.
Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50.
Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: Henderson 1-6344.
Išleista Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Iregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.
Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50.
Atsk. Nr. kainą 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Po Ženevos konferencijos, visokioms komunistų delegacijoms iš anapus geležinės uždangos, plačiai atsidarė durys. Neseniai per JAV kraštą pravažiavo tariamieji ūkininkai, dabar keliaujantiesiems statybininkai, štai lankosi tariamieji žurnalistas. O už savaitės kitos vėl atsiras kiti ir vėl taip šypsosis, kaip iš Maskvos įsakytą, kad tik amerikiečių budrumą užmigdyti ir paskiau, gerai progai atėjus, tą patį amerikietį už kaklo pagriebti.

Tuos visus keliauninkus, Maskvos laiminamus, reikia vadinti tikraisiais vadais. Į čia, pirmiausia, keliauja ne ūkininkai, statybininkai, laikraštininkai, bet atkaklūs komunistų vada, kurie išvykdami iš Maskvos turi viską taip daryti, kaip jiems įsakytą. Kad kiekviena tokia keliaujanti grupė nenukryptų nuo "tiesaus" kelio, prie jos prijungiami ir tokie, kurie turi priemonių suabejojantį sutvarkyti.

Tokios komunistinės delegacijos, po Ženevos konferencijos, nie tik į JAV pasipylė. Jos keliauja po įvairius Europos kraštus, nori keliauti Afrikon, nori keliauti visur, kur tik prasiveria durys, kur tik reikia pasėti naują Maskvos sugalvotą mintį, kad dabar komunistai kitokie.

Atsimenam gerai, kad Maskva ilgą laiką pasaulį bandė jėga įbauginti, visai norėjo Vokietijos ginklavimąsi niekais paversti. Ir kada įsitikino, kad gasdinimų jau niekas nebeįvykdo, staiga pradėjo rodyti šypseną ir įtikinti, kad jie pasidarė kitokie.

Su dideliu rūpesčiu tenka žiūrėti į visus tuos didelius ir mažus, galingus ir eilinius amerikiečius, kurie toje komunistų surežisuotoje šypsenoje nori įžiūrėti tiesą. Už tą lengvapėdiškumą dar teks skaudžiai apmokėti.

Mums, komunizmo aukoms, šiuos naujus Maskvos manevrus reikia, kiek tik įmanoma, kelti viešumon, parodyti jų tikruosius tikslus, vėl atkreipti dėmesį, kad milijonai tebeafkomi kiekiausioj vergijoje, o su tais vergų kankintojais broliaujamasi. Mūsų skelbiamos tiesos šūkis yra: laisvė visiems pavergtiesiems, o tik tada draugystė.

Kitokių kelių einant laisvei nė kiek nepasitarnaujama. Tuo kitu keliu einant tik stiprinama sukurta vergų valstybė, kad vėliau ji galėtų savo valdžią išplėsti ir laisvuosius pavergti.

Mes esame klausiami, ar Dirvos sukaustuvių minėjimui praėjus, dar galima prisijungti sukaustuvine parama ir talka.

Tik taip. Mes pasiryžę skelbti Dirvos talką vykdyti iki šių metų pabaigos. Kaip Pranė Lapienė, iš Stony Brook šiamė Dirvos numeryje, sveikinimų skyriuje sako, šie visi metai skiriami Dirvai. Ir mes būsimė labai dėkingi, jei pavėlavusieji į mūsų kvietimą dar atsilieps, padės sustiprinti Dirvą ir ją plačiau paskleisti.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Prospect 8-1717
Rezidencijos Republic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
4455 S. California Ave.
Chicago 32, Ill.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus.

Tel. ofis'o ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

2,000 mažųjų tremtinių laukia tavo aukos. Ar jau paaukojai?

KAS ir KUR

• J. Bačiūnas, S. Biežiai, A. S. Trečiokai ir p. Dylėnė, paviešėję Paryžiuje, spalio mėn. 11 d. išvyko į Angliją.

• Goettingeno universitete, Vokietijoje, valstybinius medicinos egzaminus labai geru pažymiu išlaikė Aleksandra Šilinytė.

• Margutis, leidžiamas Chicagoje, kitame numeryje skelbsias kun. M. Krupavičiaus raštą, įteiktą komunistams pirmojo okupacijoj. Jame siūlyta bendradarbiavimas.

• Sueina lygiai 100 metų nuo Adomo Mickevičiaus mirties. Ta diena — lapkričio mėn. 26.

• Spalio mėn. 1 d. ir 2 d. Vasario 16 Gimnazijos rūmuose įvyko pirmas Vokietijos Rajono Skautų Brolijos suvažiavimas. Suvažiavusius svečius priglaudė šie savi lietuvių Bendruomenės namai, kurių pastogėje yra įsikūręs ir didžiausias Vokietijoje skautų vienetas, AUSROS Tuntas.

Suvažiavime dalyvavo skautininkai, skautai vyčiai ir atskirų vienetų vadovai. Atvyko 24 žmonės, jų tarpe Rajono vadas sktn. Giedraitis ir seserijos vadeivė psktn. Aldona Gasnerienė bei pasveikę ir vėl aktyviai veikia lietuvių Bendruomenėje Vokietijos Rajono skautų kapelionas kun. V. Šarka.

• Naujai išrinkta PLB Vokietijos Krašto Valdyba pasiskirstė pareigomis: valdybos pirmininkas Pr. Zundė, vicepirmininkas E. Simonaitis, sekretorius kun. J. Aviža, išdėlininkas J. Glemža ir narys I. Apyrubis.

• Šiuo metu Šveicarijoje atostogauja apie 70 lietuvių vaikų iš Vokietijos. Vaikai apgyvendinti šveicarų šeimose. Vaikus į Šveicariją atgabeno ir jiems globėjus parūpino Šveicarų-Lietuvių

pagelbos Komitetas, kuriam labai energingai vadovauja šveicarietis B. Thoma. Išbuvisi Šveicarijoje tris mėnesius, pirmoji vaikų grupė spalio mėn. antroje pusėje grįžta atgal į Vokietiją. Likusieji vaikai grįš lapkričio mėn. antroje pusėje. Vaikai savo atostogomis labai patenkinti.

• Ieškoma Marija Varankytė-Levesauskienė, dukterė Tomo, gyve-

nusi Minesville. Pranešti Dirvos redakcijai.

• Chicagos Lietuvių Jaunimo Teatras stato T. Guthkės 3 v. vaidinimą "Kalvio sūnus". Režisuoja akt. Alfars Brinka. Be jaunųjų šio teatro vaidintojų, pastatyme dalyvauja aktorai V. Balutis ir J. Raudonis. Dekoracijos piešia Chicagos Universiteto dailės meno std. Jurgis Šapkus. Spektaklio šviesų technikas — Stasys Gasiūnas. Vaidinimas bus š. m. lapkričio 6 d. (sekmadienį) 4 val. p. p. Kelly High School salėje.

GARANTUOTI SIUNTINIAI!

Lietuvoje ir į Pabaltijo kraštus, Ukrainon, Lenkijon, Rusijon greičiausiai ir pigiausiai siūnia siuntinius ši firma

J. Kamienski JANIQUE TRADING CO.

1029 Fairfield Ave. (netoli W. 11 St.)
Cleveland 13, Ohio Telef.: CHerry 1-5547

Centrinė firma yra Toronte, Ont.
835 Queen Street West, Toronto, Ont.
ir skyriai didesniuose miestuose, Kanadoje ir Amerikoje.
Išsiuntimo skyrius yra ir Clevelande.

Klijentų patogumui skyriai atidaryti:
1162 Broadway Ave., Buffalo 12, N. Y.
Telef.: FI 1272

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Telef.: BRunswick 8-6780

Visus mokesčius ir visas išlaidas apmokama čie vietoje, tat gavėjai krašte jau nieko nemoka.

Už naujas medžiagas imama tikta 50% vertės.
Visas siunčiamas prekes galima pasirinkti įstaigoje, kuri atidara kiekvieną dieną nuo 12 val. p. p. iki 8 val. vakaro.

4. PROPOSED LAW To Increase Unemployment Initiative Petition

YES	Balsuokite NE prieš Bedarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —
X NO	• tas viskam pakels kainas \$47,000,000 per metus; • tas sutrauks tinginius ir apsilėdėlius į Ohio.

CUYAHOGA COUNTRY DIVISION
OHIO INFORMATION COMMITTEE
604 Hanna Building, Paul Brokaw, Secretary

greit, lengvai ir taip s-k-a-n-u!
"FLAME COOKING"

su matchless gaso plyta

Greit? Nieko nėra greičiau, kaip su greita matoma gaso ugnimi. Ir tikta su gasu jūs gaunate lygiai tokią šilumą, kokios norite... 1001 šilumos vietoj tikta 3, 5 ar 7. Nėra ko stebėtis, kad modernios moterys naudoja liepsnos virimą. Ir nėra ko stebėtis, kad modernios moterys nori modernų Matchless Gaso Plytą su automatiniu apšvietimu ir automatiniu liepsnos virimu. Jūs galite turėti Matchless Gaso Plytą jūsų virtuvėj BE ĮMOKEJIMO — 36 MENEŠIAMS ISSIMOKETI... ir mokėkite kas mėnesį su savo gaso sąskaita.

SKUBINKIT! ĮSTOKIT ŠIANDIEN! DOVANOS VERTOS \$23,800

Flame Cooking Matchless gaso plytų konkursas spalio 9, lapkričio 19. 463 dovanas galit laimėti! Didžioji dovana: 1956 Buick Century jūsų pasirinkimas stiliaus... ir dar 10 dienų atostogos Bermudoj ar... \$5,000 pinigais.

Remiama šių gasinių pečių dirbtuvių:
Caloric • Chambers • Dixie-Armaid • Florence • Grand-Sunray • Hardwick • Kenmore • Magic Chef • Maytag • Norge • RCA Estate • Roper • Tappan • Universal • ir

THE EAST OHIO GAS COMPANY

SEE YOUR GAS APPLIANCE DEALER

Watch "Dr. Hudson's Secret Journal" every Friday evening at 8:00 on station WEWS

Žiūrėkite "Dr. Hudson's Secret Journal" kiekvieną penktadienio vakarą 8 val. per stotį WEWS

Geriausie sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

CHICKEN DELIGHT

ATIDARYTA KIEKVIENĄ DIENĄ
PUIKIAUSIA VIETA
LAISVAS PRISTATYMAS

Specialus patarnavimas klubams ir grupėms
PRITYRĘ SAVAM BLIZNYJE

3987 LEE RD. Near HARVARD WA 1-0377
3090 MAYFIELD ROAD ER 1-2660

Parking in Rear

Sveikinam sukakties proga mūsų draugus ir rėmėjus

MORSE SIGNAL DEVICES

6707 Carnegie Avenue EN 1-1050

Sveikinam sukakties proga mūsų draugus ir rėmėjus

ZEHMAN-WOLF CONSTRUCTION CO.

RESIDENTIAL—COMMERCIAL

13484 Cedar Road FA 1-5163

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

ALLIED ELECTRIC SEWER CLEANING COMPANY

R. P. Herschman Prop.

ROTO—ROOTER SERVICE

WEST SIDE EAST SIDE
12910 Detroit Ave. 12824 Superior Ave.
BO 2-4500 MU 1-7722

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

KNICKERBOCKER 3-HOUR LAUNDRY & DRY CLEANING CO.

Earl Broff Prop.

9707 Euclid Avenue GA 1-7100

Geriausie sveikinimai sukakties proga

SUPERIOR REALTY CO.

10311 Superior Avenue CE 1-0304

SAM ROSENBLUM, REALTOR

Geriausie sveikinimai sukakties proga

GENERAL TITLE & TRUST CO.

SPECIALIZING

F. H. A. Mortgages

340 Leader Bldg. PR 1-3525

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

GILLET CANDY & TOBACCO COMPANY

10210 Superior Avenue. GA 1-2870

BALSUOK UŽ

George Zimmerman

CANDIDATE FOR
JUDGE

OF THE MUNICIPAL COURT

TURI PUKIAUSIĄ PASIRUOŠIMĄ GERAĮ
ATLIKTI TEISĖJO PAREIGAS

Išrinkit GEORGE ZIMMERMAN teisėju

RINKIMAI ANTRADIENĮ,

LAPKRIČIO MĖN. 8 D., 1955

6 metų darbo pradžia sausio mėn. 4 d., 1956 m.

DIRVOS PASKIRTIS ATLIEKAMA

Dirvos 40 m. gyvavimo sukakties proga

K. S. Karpis

(Tęsinys iš Dirvos 40 nr.)

Šv. Jurgio parapijos kovos

Lietuvių katalikų kovos su šios parapijos klebonais ėjo iš pat ankstyvų kolonijos dienų. Dirvos gyvavimo metu parapijiečiai pernešė atkaklias kovas su klebonu kun. Halaburda. Kai jo vieton buvo atkeltas klebonu kun. Vilkutaitis, ir pastatyta nauja šv. Jurgio bažnyčia, parapijiečių dalis rado reikalo pradėti kovą ir su nauju klebonu.

Tose kovose reikėjo mokėti laviruoti. Reikia pasakyti, kad pasekmėje tu kovų, daugumą buvusių jų veikėjų ir Dirvos priešų, padariau Dirvos draugais ir kovotojais už Dirvą prieš kleboną. Klebono šalininkais pasilike parapijiečiai taip pat daugumoje pasidarė Dirvos bičiuliai, išskyrus grupę, labai siaurai galvojančių parapijiečių.

Nebuvo Dirvai prasmės remti prieš kleboną kovojančių parapijiečių jų išskaičiavimuose, nes dauguma klebono šalininkų, nekovingų parapijiečių, buvo Dirvos skaitytojai, geri katalikai. Parėmiau tik tuo atveju kovojančius prieš kleboną, kai jie reikalavo parapijos mokykloje savo vaikams lietuviškų pamokų, o klebonas, vykdė vyskupijos politiką, kad parapijos yra tik katalikų, bet ne tautinių grupių įstaigos. Klebonas dar jauniems, šeimas auginantiems ateiviams pradėjo kalbėti: "Jūs, seniai, išmirsit, jūsų vaikams lietuviškos kalbos nereikės, tat kam čia kviešti lietuviškai mokančias mokytojas-seseles ir kam čia tu lietuviškų pamokų".

Toks jo galvojimas įtūžino prieš jį ir gerus, rimtus parapijiečius. Ir kitokiais sumetimais su klebonu kovojančius, kurie augindami jaunos vaikus norėjo, kad parapijos mokykloje jiems būtų skiepijama lietuviška dvasia. Tie žmonės prieš 30 metų dar nebuvo seni, o klebonas juos seniais vadino, nuskirdamas tuoj išmirti...

Klebonas Vilkutaitis, kūdikiu atvežtas į Clevelandą, čia amerikoniškai išauklėtas, kitaip galvoti ir nemokėjo. Kai 1929 metais parapija skilo po muštynių bažnyčioje, atskilėliai įkūrė naują parapiją.

Toliau i parapijiečių kovas su klebonu Dirva nesikišo. Jei prašė ar vienos ar antros parapijos komitetai ir jų draugijos, velkiančios parapijų nauda, įdėti jų pranešimus, abiejų lygiai dėdavau.

Prie šv. Jurgio parapijos šliejosi privačiai leidžiamas katalikiškas laikraštis, pasidaręs save lyg organu. Kiek žinoma, klebonas to laikraščio nefinansavo nerėmė, ir nors tas laikraštis savinasi privilegiją atstovauti katalikiškų draugijų veikimą, kai kurių tu draugijų veikėjai vis tiek apie savo veiklą norėjo matyti parašytą Dirvoje.

Veiklon įtraukdavom ir Vilkutaitį

Kleboną kun. Vilkutaitį seniau įtraukdavom į bendrus mūsų kolonijos lietuviškus darbus, kaip Lietuvos Laisvės paskolos kėlimas po I pasaulinio karo, protesto mitingai prieš lenkus ir t.t. Jis gausiai parėmė Lietuvių Kultūrinį Darželį statymo metu dalyvavo oficialiose atidarymo iškilnėse. Antro karo metu, bendrai įkūrė komitetą rūbams rinkti ir parapijos mokyklos patalpose buvo didžiausias rūbų surinkimo ir pakavimo punktas.

Jo priešininkų neapykanta, kurią jie dažnai ir viešai parodydavo, ji palengva izoliavo nuo viešo pasirodymo ir dalyvavimo. Iš dalies jo senatvė ir savotiškas būdas padarė jį nepopuliariu savo žmonių tarpe.

Jis jau nesuprato, ar nenorėjo suprasti, ir naujai atvykusių tremtinių, kurie, geri katalikai,

katalikų pastangomis Amerikon sukviesti, atvykę į Clevelandą glaudėsi prie jo parapijos.

Lietuvos Nepriklausomybės pirmiausia

Dirva dirbo už nepriklausomą Lietuvą, visai neklusdama kas ją valdys. Kartu su Chicagos Lietuva (Balučiu), Vieniye (Širvydu) ir Tėvyne (Račkausku) rėmė visokias pastangas padaryti Lietuvą savistovia. Rėmė rinkimą aukų Laisvės Varpui, ginklų fondui, Vilniaus vadavimui, šauliams. Greta to, reikėjo dirbti atlaikymui savų pozicijų, kaip tautininkų srovės, nuolat atakuojamos iš katalikiškų vadų ir socialistų, kurių dauguma vėliau virto komunistais.

Darbas Lietuvai — buvo Amerikos tautininkų idealas. Tada neturėta jokių aiškių ryšių su kokia nors politine grupe Lietuvoje, norinčia Lietuvą valdyti.

Kai 1925 metų suvažiavime Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara — ta pati organizacija, kuri vadovavo minėtiems tautinės srovės darbams — pasiskelbė — "Nuo dabar laikysimės Lietuvos valstiečių liaudininkų programos" — tautininkų srovėje galutinis kairiųjų ir dešiniųjų atsidalinimas atėjo po 1926 metų įvykių Lietuvoje.

Tada dauguma kairiųjų sandariečių jautėsi liaudininkų at-

stovais, kaip katalikų srovė skaitėsi Lietuvos krikščionių demokratų atstovu Amerikoje. Ypatingas buvo reiškinys: slo-gą gavo Lietuvoje liaudininkai, čia čiaudė sandariečiai. Panašiai buvo ir su krikščioniais demokratais...

Mane ir Dirvą, Vieniye ir Širvydą, ir Chicagos tautininką veikė Dr. Kazį Drangėlį, Sandaros kairieji vadai iš Sandaros išbraukė. Nuo tada mums teko padėti daug pastangų, kad amerikiečiai, geri lietuviai, nebūtų visiškai suklaidinti ir nuo Lietuvos atšaldyti. Tada čia buvo užvirusi pikta kova prieš tautininkišką Lietuvos vyriausybę.

Tikrai sakau, jei ne Dirva ir Vieniye, — jei ir šiedu laikraščiai būtų pasirinkę neigiamą poziciją, iš Lietuvos išvykęs Prezidentas Antanas Smetona nebūtų radęs Amerikoje grupės lietuvių, kurie būtų norėję čia jį priimti. Dirvos adresu Prezidentas yra pasakęs: "Vykau Amerikon žinodamas tik Dirvą ir Karpį".

Už meto kito prie Dirvos ir Vieniybės prisidėjo Amerikos Lietuvis ir Chicagoje pradėtas leisti komp. A. Vanagaičio žurnalas Margutis.

Taip kantrus tautininkų darbas gerai sustiprino tautininkų poziciją Amerikoje.

(B. d.)

Sveikinimai DIRVAI

DIRVAI

Mielas, brangus, Redaktoriau,

Atleisite man, kad tik po oficialios Dirvos šventės ateinu į sveikinti. Manau, visi šieji metai tam turi būti skirti. Gražų žodį turi palydėti ir grašis.

Žinant kokiomis sąlygomis lietuviškų laikraščių redaktoriai imasi šio darbo ir kaip stropiai jį atlieka, stebėtis reikia. Jūs bene vienintelis iš naujakūrių, kuris nesiskųsdamas redaktoriaus pareigas einate ir ne tik neverkšlenate, bet ir išmaldų neprašote. Lygiai taip elgiatės, kaip ilgas metas redagavęs ir leidęs DIRVĄ Kazys Karpis. Kaip jis, taip Jūs, tik mandagiai primenate (ir o kaip retai!) progą joje pasigarsinti. Juk su žodžiu pasiunčiamas doleris mus pagarsina tebesant gyvais.

Sveikinu! Linkiu ištermės ir toliau dirbti šį didelį darbą, taip labai naudingą visiems lietuviams. Ilgiausių metų!

Pr. Lapienė,
Stony Brook

DIRVAI

Dirvos 40 metų darbo sukakties proga prašome priimti Chicagos Lietuvių Tautinio Akademino Šambūrio nuoširdžius sveikinimus.

Ta proga leiskite palinkėti Dirvai ir ateityje sėkmės bei stiprybės triušties lietuviškojo spaudos darbo baruose, likti gimtojo žodžio ir tautinės minties neišsenkančių šaltinių ir būti Tėvynei vaikams tuo laimės žiburiu,

106 metai gaminimo patyrimo

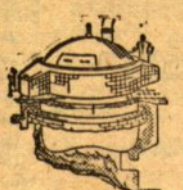
kiekvienoj dėžėj

STROH'S

SKONIS

Joks alus negali prilygti

Amerikos vienintelis alus ugnim gamintas

Jums patiks

Stroh's

Jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

nušviečiančių kelius vedančių ir Laisvos Nepriklausomos Lietuvos sodybas.

To Dirvai nuoširdžiai linki Chicagos L.T.A. Šambūris

Jūsų

Augustinas Kuolas,
Toornto

DIDŽIAI GERBIAMAM
DIRVOS REDAKTORIUI

Garbingo Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Dirvą ir linkime daug sėkmės ir ištermės kovoje dėl Nepriklausomos Lietuvos.

Redaktoriui, leidėjams ir visam Dirvos štabui ilgiausių metų!

Kunigaikštienės Birutės
D-jos Chicagos Sk.
Valdyba

"DIRVOS" keturiasdešimt metų sukakties proga, sveikinu redaktorių ir nuoširdžiai linkiu kaip iki šiol, taip ir toliau rūpestingai Ją prižiūrėti ir ginti nuo spaudos kukalių.

Tegul "DIRVA" neš gausingus vaisius ir jais atliks tas pareigas, kurios yra būtinos laisvamosios Tėvynės labui ir jos gerovei užtikrinti.

Tragiškasis mūsų tautos gyvenimas spaudai uždeda labai atsakingas ir didžias pareigas — budėti tautinių reikalų sargyboje, lygiai kaip tam geram ūkininkui prižiūrėti ir tik iš-purentą dirvą mest pasėlio grūdą.

Ad multos annos!

Juozas Bubelis,

"Tėvynės Aido" Redaktorius,
Colombia

Dirvos sukakties proga nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus siunčiame redaktoriui, leidėjams ir visam Dirvos štabui.

Sofija Kazys Oželiai

220 invalidų tremtyje laukia tavo aukos. Ar jau aukojai?

P R A Š O A F I D A V I T O

Viena jauna lietuvių šeima, gyvenanti Colombijoje, galėtų greitai atvykti į Jungtines Amerikos Valstybes, jei turėtų Affidavit of Support. Tai Vladas Matulevičius, gimęs 1916 m. gruodžio 22 d., Lietuvoje, jo žmona ir dvi dukterys.

Prašome Amerikos lietuvių

padėti tai šeimai atvykti ir apsigyventi šiame krašte. Šeima yra labai tvarkinga, patys užsimokės kelionės išlaidas

Apsisprendę sudaryti tai šeimai affidavitus, prašome kreiptis į BALFO centrą smulkesnių informavimų šiuo adresu: BALF, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LAISVO SUSITARIMO?

Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidara pirmad.-trečiad.-penktad. vakarais. Šeštadienį po pietų.

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

FORSBERG ENAMELING CO.

5103 Lakeside Avenue

EX 1-9269

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

L. S. KAUFMAN and SONS, INC.

3615 Orange Avenue

CH 1-2550

Sveikinimai ir linkėjimai švenčiant sukaktį

FRENCH CUISINE

DUCK ORANGE — LOBSTER AMERICAINE
A VARIETY OF TOURNEDOS — FROG LEGS
SAUTE PROVENCAL — PREPARED BY CHF ETIENNE

THE WAGON WHEEL

AIR CONDITIONING — AMPLE PARKING
13114 Woodland Ave. For RESERVATIONS Call LO 1-6900

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams sukakties proga

MT. PLEASANT RUSSIAN TURKISH
BATH HOUSE

L. LADER PROP.

WEDNESDAY IS LADIES DAY

11409 Kinsman Road

LO 1-9751

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

STYLE FUR SHOPPE

Kailių eksportas • Kailinių pėsiuvinimas • Kailių apsauga

PAIMA IR GRAŽINA • ATIDARYTA VAKARAIŠ

1816 Coventry Rd. CHARLES GORA YE 2-6993

Geriausie sveikinimai sukakties proga

MIETHER'S

Garsaus šerbertu ir vaisių ledai • Ledai — šerbertas
1920 LEE ROAD LA 1-8353

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams sukakties proga

UNIVERSITY THEATRE

10606 EUCLID AVENUE

GA 1-1735

BOKOR MANAGER

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir nariams

HARVEY'S BARBEQUE RESTAURANT

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS ĮVAIRIŲ MAISTU

13915 CEDAR ROAD

ER 1-1184

Geriausie sveikinimai mūsų draugams ir nariams mūsų švenčių proga

WOLF'S RESTAURANT

GERIAUSI SKANESTAI

CORNER ST. CLAIR AND ONTARIO

Geriausie sveikinimai mūsų sukakties proga

WILLIAM E. MARSAL

SCIENTIFIC SHOE FITTERS

10519 CARNEGIE AVENUE

RA 1-4242

Kuriamės Vilniuje

STEPONAS NASVYTIS

Vilnius, Lietuvos sostinė, lietuvių sielai brangus ir mielas miestas, būdamas prie didelio vieškelio tarp rytų ir vakarų, yra susilaukęs daug sunkių dienų. Ir 1918 metais, einant pirmam pasauliniam karui į galą, jis, kaip ir visa Lietuva, tebebuvo okupuotas vokiečių kariškos valdžios.

Tuo laiku jame buvo didelis skurdas ir vargas. Daugeliui to miesto gyventojų badas žiūrėjo į akis. Vokiečių okupacija ir visai Lietuvai buvo labai kieta ir sunki. Todėl bet kokia švystelėjusi valdžia, kad vokiečiai išeis iš Lietuvos, kėlė lietuviuose didelį džiaugsmą.

Tat ir Vilniaus Seimo išrinktas Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimas, nors jis buvo padarytas aplinkybėse, kurios dar neleidė pramatyti, kaip tai galės įvykti, galvojančiam lietuviui buvo didelis įvykis, žadąs ką tai didelio ir nepaprasto. Kam įdomu susipažinti su Lietuvos Tarybos darbais okupuotoje Lietuvoje ir nepriklausomybės paskelbimu bei krašto gyvenimo organizavimu, patartina pasiskaityti dr. A. Šapokos Lietuvos istorijos 540-549 puslapius.

Ir mums, 4 provizoriams — A. Žukauskui, Vl. Narbutui, J. Makauskiui ir man, kurtis Vilniuje vienu didesnių akstinių buvo perspektyva, kad Vilnius bus nepriklausomos Lietuvos sostinė.

Pasilikti Vilniuje mus dar vertė ir uždavinys, kurį mes buvome pradėję vykdyti Maskvoje — organizuoti lietuvių farmacininkus į sąjungą. Lietuvoje tą uždavinį tęsti patogiausia buvo jos sostinėje Vilniuje. Taip mes galvojome. Be to ir pragyvenimo klausimas vertė daryti, kas buvusiomis sąlygomis buvo imanoma.

Nutarę organizuoti vaistų ir kosmetikos prekybą ir sudėję tam reikalui reikalingas lėšas, ėmėmės darbo. A. Žukauskas ir J. Makauskis pavedė tą darbą atlikti man ir Vl. Narbutui ir įkurtą krautuvę tvarkyti, kaip išmanome.

Kurtis buvusiomis tuo metu aplinkybėmis laikas buvo labai nepalankus. Bet kokių prekių buvo didelis trūkumas, lygiai vaistų ir kosmetikos. Juodoji rinka plačiai veikė ir Vilniuje. Vokiečiai kareiviai atveždavo iš Vokietijos ir vaistų, kaip aspirino, pyramidono ir daugelį kitų chemikalų.

Užsilikusi Vilniuje nuo prieškarinių laikų viena stambiausioji didmenų vaistų prekyba buvo I. B. Segalio bendrovė. Šalia jos buvo dar ir mažesnių. Iš jų ką nors gauti buvo nelengva. Tačiau padėję pastangas, įkūrėme mūsų vaistų ir kosmetikos prekybą, stengdamiesi kiek įmanoma, suteikti mūsų krautuviui ir padoresnę išvyršinę išvaizdą. Ir taip šv. Jono g.-je, netoli nuo dr. J. Šlapelio lietuviškojo knygyno, įsikūrė dar viena lietuviška prekybos įmonė.

Galvojome, kaip mūsų įmonę vilniečiai sutiks. Šiam reikalui mudu su Vl. Narbutu buvome pakankamai kvalifikuoti specialistai ir žinantieji Vilniuje vartojamas kalbas. Taigi savimi pasitikėjome ir neapsivylėme.

Mūsų krautuvę lankė lietuviai, kurių skaičius Vilniuje augo, nes čia kūrėsi Lietuvos valstybės organai, jiems reikėjo žmonių, o žmonėms — darbo. Ir daugelį gi viliojo perspektyvos būti valdininkais. Lankė mūsų krautuvę ir kalbantieji lenkiškai, iš kurių mes pastebėjome vieną įdomų dalyką, kad jie dar nėra visai nuo lietuvių nutolę, daugelis pasakydavo, kad jų senolis ar senolė kalbėjo ar kalba lietuviškai ir patys pasakydavo keletą lietuviškų žodžių.

Mūsų darbas padidėjo, kada

lietuvių vaistininkai pas mus pradėjo pirkti vaistus. Pirmas toks vaistininkas buvo Zenonas Kuzavas iš Pilviškio. Bet mus lietuvių Vilniuje neramino faktas, kad vokiečių okupacinė valdžia neleidžia mūsų Tarybai organizuoti valstybės reikalingus organus ir apsaugą.

Tarybos nariai supažindindavo mus, lietuvių, su esama padėtimi, Tarybos veikla ir nusištatymu. Nudžiugome, kai sužinojome, kad Vokietijos kanclelis Max von Baden 1918 m. vėlavė rudenį leido Tarybai sudaryti Lietuvos vyriausybę.

Lapkričio mėn. 5 d. Taryba pavedė A. Voldemarui sudaryti pirmą nepriklausomos Lietuvos ministerių kabinetą, kuris pradėjo veikti lapkričio mėn. 11 d. Tą pačią dieną, kai vokiečiai pralaimėję karą turėjo pasirašyti preliminarinės kapituliacijos sąlygas. Tų sąlygų tarpe buvo viena ir mums lietuviams labai svarbi, tai kad vokiečiai negali atitraukti iš okupuotų kraštų savo kariuomenės anksčiau, nei šie kraštai suorganizuos savo apsaugai reikalingą jėgą.

Kiek vėliau okupuotuose kraštuose valdžią paėmė vokiečių kareivių, pasiskelbusių revoliuciją, tarybos. Krašte pajro tvarka. Vokiečiai, nebevykdė kapituliacijos sąlygų palikti okupuotuose kraštuose kol jie ten bus reikalingi ir pradėjo trauktis iš Rusijos.

Prieš akis mūsų valdžiai su ministerių pirmininku M. Šleževičium, pakeitusiu A. Voldemarą, atsistoję neatidėtinai reikalingas kurti savo kariuomenę. Buvo šaukiami savanoriai 1918 m. gruodžio mėn. gale. Vokiečiai traukėsi iš Vilniaus, jų įkandini sekė bolševikai ir mūsų valdžiai su jau įkurtais ir kuriamais valstybės organais teko skubotai pasitraukti iš Vilniaus į Kauną, nes reikalingą bolševikams atspirti kariuomenę neįmanoma buvo per taip trumpą laiką suorganizuoti.

Kai 1919 m. sausio 4 vakare ėjau namo į Kalvarijos gatvę iš miesto centro, mane paėmė siaubas: didelio miesto gatvėse dar ne taip vėlyvu laiku nebuvo nei vieno gyvo žmogaus. Kur tai už Vilniaus girdėjosi susišaudymas.

Vilniaus gyventojai greitomis buvo surinkę savanorius ginti miestą nuo bolševikų, tačiau ta gynyba buvo labai silpna. Pajutau, kad mes vėl pakliūname bolševikų valdžionį ir beviltišką, pilną visokių trūkumų ir netikėtumų gyvenimą.

(Kitame numeryje — Vilnius Kapsuko valdžioje)

ATKREIPKITE DĖMESĮ

Tokių plokštelių (gramafonams) albumose dar nėra buvę: V. Januškaitės 15 dainų \$8.00 P. Bičkienės 8 dainų \$5.50 P. Radzevičiūtės 6 dainų \$3.50 S. Liepos 8 dainų \$5.50 Kalv.-Matekaitienės 8 d. \$6.00 Švedo-Marijošiaus 14 dainų \$8.50 Čikagos Vyrų Choro 12 d. \$8.00 Čiurlionio Ansamblio 15 d. \$10.00 A. Kuprevičiaus piano 9 (Čiurlionio) kūriniai 5.00 Katalogų ir kitų informacijų reikalaukite, juos siunčiame į visus kraštus. O vaikams vežimėliai reto gražumo (gauti iš Europos), kainos nuo \$47.00.

Be to rasite dar šias prekes: RASOMAS mašinėles visok. raid. nuo 67 dol. Foto aparatus Leica, Retina nuo 45 dol. Laikrodžius šveicariškus nuo 18 dol. Gramafonus įvairių rūšių nuo 9 dol.

Šias ir kitas čia neišvardintas plokšteles gausite pas J. Karvelį, 3322 So. Halsted St., Chicago III., tel. YA 7-0677.

Palaimos diena

N. BUTKIENĖ

Žmonių likimas yra labai įvairus, kaip gėlių spalvos. Vienam nusišypsojo pilna laimė, antras gavo tik jos likučius, o trečiam nieko nepaliko. Į šią paskutinę kategoriją šiandien pakliuvo Lietuva netekus savo laisvės.

Bet jos gyventojai, kiek yra galima dabartinėmis sąlygomis, taip pat likimu yra nevienodai apdovanoti laime. Laimingiausiems ne tik pavyko pasitraukti į laisvą pasaulį, bet rasti ten ir tinkamą prieglaudą, ir net materialiai neperblogiausia įsikurti. Į kritišką padėtį pakliuvo tie, kuriems tik pavyko pasitraukti nuo okupantų jungo, bet nepavyko materialiai įsikurti ir nemaža jų pakliuvo į katastrofišką padėtį. Šią grupę sudaro tie

mūsų tautiečiai, kuriems emigracinės įstaigos neleidė išvykti iš Europos ir jie pasiliko Vokietijoje, Austrijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir kituose kraštuose. Jie dėl senatvės ar ligos negali dirbti ir užsidirbti sau bent kukliam pragyvenimui, o gyvena tik iš pašalpų. Daug iš jų turi mažus vaikus, kuriems dėl blogo maitinimo bei drėgnaus ir šalto buto grėsia visokias ligas, ypač, kaip mirties šmėkla, laukia juos tuberkuliozės.

Jei tik pagalvotumėm, kad kiekvienas mūsų galėjo pasilikti jų vietoje, ne tik darosi baisu, bet ir duonos kąsnis užtrinka gerklėje, o širdis jaučia skausmus dėl tų nelaimingųjų.

Kiekvienas geros širdies žmogus ir be paraginimo pats skuba kiek gali padėti nelaimingiesiems, net ir turėdamas kuklius uždarbius. Bet vieno auka neprišotins visų vargstančių, o su-

plakę jas į bendrą rinkliavą, šios mažos aukos sudarys didelę sumą, kuria galima vargstantiems nušluosti ašaras, aprūpinti trūkstantu maistu bei kuru, išsaugoti nuo ligų, o ligoniams padėti pasveikti. Tad visų mūsų moralinė pareiga neleisti jiems žūti, o greičiau savo mažomis aukomis prisidėti prie bendros rinkliavos.

Tokiam tikslui, surinkti aukas ir sušelpiti vargstančius, tarnauja Balfas. Jis ir šiomet, kaip ir kiekvienais metais, kviečia visus į talką. Šių metų New Yorko Balfas šūkis — "duokite vienos dienos uždarbį" — yra visiems priimtinas. Balfas prašo iš 365 dienų paaukoti jam tik vieną dieną, kad tuo gelbėti nelaimingus mūsų brolius ir seses tremtyje, o sau pasilikti visas likusias 364 dienas. Atrodo, kad kiltų sykių sunku iš vienos ar dviejų savačių uždarbį iškarto at-

duoti vienos dienos uždarbį, tačiau galvojame, kad atiduodame milžinišką sumą, vieną septintą ar keturioliktą savo uždarbį dalį, o ne 1/365, kaip faktinai darome.

Lengviausias būtų būdas, tai apskačiuoti, kiek centų sudaro 1/365 dalis uždarbį ir kiekvieną dieną dėti tuos centus į atskirą kasą, o kai ateina Balfas rinkliava, tuos centus tuoj atiduoti. Deja, šių metų rinkliavai šis metodas netinka, pavėluotai, galima tik kitiems metams pasiruošti, o šiandien turime tik įsamonyti, kad atiduodame ne kokį didelį savo uždarbį nuodėmę, o tik jo mažą dalelę. Tad šį mėnesį, kaip tik gausime savo pirmą algą, nupiaukim nuo jos savo vienos dienos uždarbį ir atiduokim Balfui, tuo grąžindami sau pasitenkinimo jausmą, ramią sąžinę, kad neapleidome savo tautiečių. Ir pamatysim,

kad tuoj pasijusime labai laimingi, kaip jaučia motina, matanti savo vaikučius sotus, viskuo aprūpintus.

Todėl visi greičiau skubėkime į laimingųjų tarpą, ir kasmet nuo šios dienos be paraginimo duokime Balfui vienos dienos uždarbį. Pripratę taip daryti pamatysime, kad ta pinigų davimo diena neliks vien tik mūsų tradicija, bet ir bus mūsų laimingiausią metų dieną. Tai bus ta diena, kuri leis mums, duodantiems, be sąžinės priekaišto ramiai naudotis visais gyvenimo patogumais. O jiems, gaunantiems, su viltim žiūrėti į ateitį ir ramiai laukti Lietuvos išvadavimo. Tai bus visų mūsų, ir duodančių ir gaunančių, palaimos diena.

Pfšimink tuos, kurie viską prarado ir nieko nebeturi. Aukok vargę esantiems lietuviams.

BLUE CROSS

nepalieka

jums labai reikiant

greitos pagalbos

Jūsų apsauga tvarkant ligoninės sąskaitas nedingsta, kada

Jūs pakeičiat darbą
Išeinat į pensiją
Atidarot savo biznį
Kada padidėja šeima
Jūs sunkiai susirgote

Kai jūs įsirašot į Blue Cross, jūs ir toliau priklausot, jei ir atsitinka viena iš nurodytų priežasčių.

Blue Cross, taip pat ligoninės, kurios naudoja Blue Cross, kaip ne pelno patarnavimą, visą laiką stengiasi duoti geriausią apsaugą.

Atsargiai planuojant Blue Cross sudaro, kad galima duoti apsaugą beveik visiems. Mes tikrai galim pasakyti, kad Blue Cross nepasitraukia, kada jums labiausiai reikia pagalbos — visada stengiasi duoti geriausią pagalbą. Ir visa tai jus gali labiausiai raminti.

Blue Cross

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

IN CLEVELAND
 Booth Memorial
 Cleveland City
 Cleveland Clinic
 Florence Crittenton Home
 Evangelical Deaconess
 Fairview Park
 Forest Hill
 Grace
 Jewish Convalescent
 Lutheran
 Mt. Sinai

Polyclinic
 St. Alexis
 Saint Ann
 St. John's
 St. Luke's
 St. Vincent Charity
 Mary B. Talbert
 University (Babies and
 Childrens, Hanna House,
 Lakeside, MacDonald House)
 Woman's

IN THE SUBURBS
 Bay View Hospital
 Bedford Municipal
 Berea Community
 Doctors
 Euclid-Glenville
 Garfield Heights
 Huron Road
 Lakewood
 Marymount
 Rainbow

IN NORTHEASTERN OHIO
 Amherst
 Ashtabula General
 Corey at Chardon
 Brown Memorial at Conneaut
 Elyria Memorial
 Geneva Memorial
 St. Joseph at Lorain
 Allen Memorial at Oberlin
 Lake County Memorial at Painesville

CLEVELAND HOSPITAL SERVICE ASSOCIATION

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 37

Redaguoja: M. Mieželis ir S. Šimoliūnas. Red. adresas: 16817 Stoepel, Detroit 21, Mich.

Nr. 37

Santara perspektyvoje

LEONAS SABALIONAS

Pereitais metais minėjome savo krašto pavergimo dešimtmetį. Neretai ta proga, atsisitoline nuo mus gaubiančių kasdieninių reikalų, susimąstydavome, gičiau žvelgdavome į savo krašto tragišką padėtį, ir ieškodavome naujų priemonių krašto laisvinimo kelyje.

Mes metėme žvilgsnį į tarptautinės politikos areną, į vienoje skautų dainėje apdainuotą kilniąją žmonių. Deja, čia neradome tai, ko tikėjome. Jungtinių Tautų posėdžiuose labai retai teprisimenama Lietuva; koegzistencijos pasekėjų eilės neretėja; Jungtinių Valstybių prezidentas ir Popiežius kalba ir meldžiasi už taiką, vengdami prisiminti kenčiančius milijonus; ir, pagaliau, daugelis mokslo vyrų įžiūri naujos jėgų lygsvaros pastovumą bei jos naudą. Reiškiniiai (neminint keleto padėties nepakeičiančių išimčių), į visą giliau žvelgiančiam žmogui, yra bauginantys.

Tokios padėties akivaizdoje, viena emė ryškėti: savo krašto istorijos sunkiausiose dienose stiprybės turime ieškoti tik patys savyje. Kasdien sutinkamos kliūtys ir tremties nesėkmės turi mus toje kovoje užgrūdinti; turi suburti į vieną šeimą, kurios veikla būtų taiki, gerai organizuota, ir dėl to efektyvi. Žodžiu, turime žengti į organizuotą tremtį. Mūsų visas dėmesys krinta į lietuviškąją bendruomenę, į jos neegroves, ir pastangas toms negerovėms pašalinti.

Nusivylę tarptautinės politikos raida, mes metėme žvilgsnį į savųjų tremties organų sudėtį ir jų veiklą. Tačiau ir čia, virš dešimt metų trukęs veikimas nepateisina; į jį sudėtų vilčių. Ir jei tvirtinama, kad VLIKO-Diplomatijos gincas turi nepaprastai gilaus pagrindo ir kad koordinuota veikla yra dėl to vargu įmanoma, tebūna žinoma, kad ir pačių valstybės vyrų išmintis ir didybė glūdi tame, ant kiek pajėgūs jie bus su n k i u problemų sprendime ir priėmimo prie tinkamų sprendimų.

Mūsų šiandieninė padėtis reikalauja drastiškų pakeitimų visoje bendruomenėje ir jos veikloje. Efektyviausia veikla atsiekti, mūsų negausių jėgų greitinimas yra naujos tremties santvarkos pagrindu. Dėl ištisą dešimtmetį neįgytų savybės rodžiusios begalinio susiskaldymo visuomeninės veiklos, daugia grupė sistema nebepateisina savo egzistavimo dabartinės aplinkybės. Didesnės veiklos atsiekimui, mūsų pastangos krypta į dvių pagrindinių srovių lietuvių išeivijoje organizavimą. Viena jų, nors ir pergyvendama dabar savo vidinę krizę, yra visgi gerai organizuota ir išvysčiusi tokią veiklą, kuri reikalauja jau atitinkamos akcijos už priešinąs stovyklas. Ta grupė, tai Krikščionių Demokratų-Lietuvių Fronto srovė su ateitininkija moksleivijoje ir studentijoje. Antros, tautinės-liberalios grupės klausimas yra kiek sudėtingesnis. Dėl daugelio ypatingai su praeitimi susijusių priežasčių, jos vyresniosios kartos atstovai nepajėgė atsiekti (daugelis net nematė reikalo) jungtinių veiklos. Ir jei tokia įprastinė daugia grupinė sistema su visomis savo negerovėmis tebevyrauja dabartinės sąlygos, tai, palaipsniui, daugumoje jaunuomenės (kur praeities išgyvenimai ir skirtumai tevidina geriausiai atveju tik antraeili vaidmenį)

vystėsi mintis, jog būtų prasminga dėti pagrindus tam, kad universiteto suole pradėtų ir akademine veikloje taip sekmingai išbandytą bendradarbiavimą išnešus ir pačion visuomeninė veiklon. Tautinė-liberalinė akcija tuo būdu pradėdama vystyti iš apačios.

Tokios mintys vyravo 1954-tų metų vasarą. Dieną iš dienos buvo nuolat dirbama — aiškina masi kas mus jungia, kas skiria; kas priimtina, kas atmestina. To darbo išdava buvo tų metų rugsėjo 8-tą dieną įsteigta Lietuvių Studentų SANTARA. Skelbdama Vakary Pasaulyje jau senai įgyvendintus šūkius, kurie būtų priimtini plačiajai tautinio-liberalinio nusistatymo studentijai, Santara buvo pristatyta lietuvių visuomenei.

Šalia naujos organizacijos nepaprastai daug nuveiktų darbų — įsteigimo skyrių, suvažiavimų rengimo, išleidimo savo darbų leidinio, dalyvavimo studentiškoje veikloje, ir pan. — Santaros svarba gali būti pastebima pažvelgus į jos įsteigimo padorytą įtaką studentiškam (ir nestudentiškam) judėjimui.

Neminint "Draugo" puslapiuose dažnai pastebimo savotiško neigiamo naujos organizacijos pristatymo lietuvių visuomenei, žodimu yra stebėti kokią įtaką organizacijos įsisteigimas padarė kitoms orvanizacijoms. ASS ir Korp! Vytis, pastebėję, kad daugelis jų narių dalyvavo Santaros steigime, pradėjo smarkiai gyvinti savo veiklą — steigti skyrius, verbuoti narius, rengti studijų dienas, ir, bendrai, gičiau žvelgti į savo iki šiol eitą kelią. Sujudo Korp! Neo-Lithuania. Rytiniuose pakraščiuose įsisteigė Demokratinio Darbo Talka.

Žiūrint dabar į praeitų metų veiklą kaip į didelio organizacinio judėjimo laikotarpį, negalima neustoti ties to laiko negerovėmis. Šalia labai politiniai veikiančio apkaltinimo "bedieviškumu", didžiausia negerovė buvo tai, kad mūsų veiklos metu pasireiškė didelis kaikiurių organizacijų savanaudiškumas. Santaroje buvo įžiūrima grupė, kuri nori partinėm veiklon prisitraukti "mūsų žmones" (įdomu ar dabartinės aplinkybės mes turime teisę skirstyti žmones į "mūsų" ir "ne mūsų"!); kai net nebuvo bandoma įžiūrėti organizacijos esminis mūsų negausių jėgų vienijimo darbas. Buvo dėdamos įvairios pastangos, kad sutrukdžius žmogui naujai organizacijai priklausyti (jų čia neminėsim, nes tai nėra šio rašinio užduotis). Bendra mūsų veikla nuo to žinoma nežlugo, tačiau, aišku, ji nukentėjo.

Žengdami į antruosius savo darbo metus randame būtina pastebėti, kad praeityje pasireiškė nepasiekimams mūsų pagrindinių siekimu nepakeis. Įsisteigę tam, kad vadovaudamiesi žmogaus minties, žodžio, ir sąžinės laisvės principu, ir būdami vienigni, atiduotume visas savo jėgas pavergtam kraštui, tai pažadą ir toliau tęsėsim. Prieš mūsų siaurais sumetimais metamus įvairius kaltinimus laikome trukdančiais ir taip daug jėgų pareiklos, kalaujančiam laisvinimo darbiui. Kaip ir anksčiau, visus mūsų idėjas pritariančius kviečiame darban. Mums nesvarbu, kad Santaros vardas išsilaikytų dešimtmečiais — svarbu atsiekti tai dėl ko mes gimėm. Kviečiam ir kitas grupes savo egzistenci-

SANTARA, IDEOLOGIJA IR LIBERALIZMAS

VYT. VYGANTAS

Ne kartą spaudoje, ypač Studentų žodžio skiltyse, buvo aiškinta, kad Lietuvių Studentų Santara nėra liberalų organizacija ir jokių būdu nevadintina ideologiniu susibūrimu. Bandyta tai visai aiškinti: vieni nuosekliai dėstė, kiti pasireiškė emocijomis persunkta publicistika, treči išreiškė savo asmeninį organizacinį credo. Sekiau tuos visus paaiškinimus, tačiau turiu prisipažinti, kad man minėti dėstymai tvirtinamos tezės neįrodė. Norėčiau tad klausimą, kaip jį suprastamas, trumpai paliesti.

Ryškus man buvo nenuoseklumas minties analizėje. Bandoma ideologinį pradą paneigti, tačiau kova dėl Lietuvos laisvės yra idejinė kova? To paties organo sekančiame numeryje kalbama apie pasaulėžiūrų sąjungą, kurią santariečiai atstovauja. Nemažiau vertinama ir žmogaus teisė ieškoti savęs. Tiesa tai funkcinė vertybė, bet jos vertybinės funkcijos paneigti negalime. Nereikia mums daugiau pavyzdžių; iš čia paminėtų bei logišku konsekvenciškumu pasiremami prieiname išvados, kad santariečių vertybinės hierarchijos viršūnėje vyrauja idejinis aspektas (kontraste su grynai ekonominiu ar pragmatinės politikos elementu). Tas bendras idejinis ryšys jungia santariečius.

O kas gi yra ideologija? Norėčiau šią sąvoką, mūsųose printa su tokiu intensyviu emocijomis nusiteikimu, aptarti, kaip su-

Tai tik 2 iš eilės prieštaravimai paženklinę reiškinį. Tačiau jais negalime pasiremti norėdami įrodyti, kad Santara yra ideologinė organizacija, apjungianti liberalus, nes tuos nenuoseklumus ir prieštaravimus lengvai galima pateisinti semantinio pobūdžio nesusipratimu. Pažvelkime į dalyko esmę kiek gičiau.

Ideologijos klausimas

Funkcinė prasme žmogus skiriasi nuo kitų gyvių tuo, kad jis savyje yra inkorporavęs vertybių hierarchiją. Ji tiek tiesioginė tiek netiesioginė prasme nusakoma žmogaus veiksmus. Vertybinės hierarchijos išvystymas tampa prielaidomis su žmogaus fiziiniu ir psichiniu vystymusi. Jei dažniausiai su vystymosi branda išryškėja ir žmogaus vertybinė sąranga, tai pastaroji gali ir

jos negrįsti vien išsilaikymo tikslais, o stoti su mumis ar prieš mus tik konkrečiais darbais. Organizacijos tebūna vertinamos pagal tai, kiek jos nudirbo, o ne kiek metų pajėgė išsilaikyti.

Stengdamiesi jungti neateitininkiską studentiją, mes nedirbame prieš minėtą organizaciją (kas mums yra užmetama), o šalia jos ir kartu su ja. Tvirtai tikime, kad eidami savo pasirinktu keliu, daugiausia prisidėsime prie šios ištisais amžiais einančios kovos už Laisvę, Žmogų ir Tautą.

Kolegą VL. AUDENĄ, sukūrusį šeimos židinį su N. MIKNAVICIOTE, sveikina

Lietuvių Studentų Santara

dažnai keičiasi po šio periodo. Turime pabrėžti, kad vieni savyje išvysto ryškesnę hierarchiją, kiti nepasižymi logišku vertybinės sąrangos sistematingumu. Tačiau visiems bendras vienas reiškinys: kiekvienas individas turi savo vertybinę gradaciją.

Gera žinoma, kad organizacija yra priemonė žmogaus tikslų atsiekimui. Tikslų būna įvairių, įvairios tad ir organizacijos. Į jas jungiasi bendro intereso vedini asmenys, o tas bendras jų intresas tiesiogiai ar nesaugomai iškyla per vertybinių sąrangų panašumą arba net identišumą. Neišvengia to ir akademikai, susibūrę į organizaciją, kurią jie pavadino Lietuvių Studentų Santara. Įdomu tad suprasti, kurie bendri interesai riša santariečius. Ir čia geriausia atsakymą duoda patys organizacijos kūrėjai ir jos ryškesnieji vėdai.

"Santariečiai jungia tuos, kurių vertybių hierarchijos (mano pabrūkta — V. V.) viršūnėje yra kova dėl Lietuvos išvadavimo". (V. K. Studentų žodis, Nr. 29) Nepaneigsime juk, kad kova dėl Lietuvos laisvės yra idejinė kova? To paties organo sekančiame numeryje kalbama apie pasaulėžiūrų sąjungą, kurią santariečiai atstovauja. Nemažiau vertinama ir žmogaus teisė ieškoti savęs. Tiesa tai funkcinė vertybė, bet jos vertybinės funkcijos paneigti negalime. Nereikia mums daugiau pavyzdžių; iš čia paminėtų bei logišku konsekvenciškumu pasiremami prieiname išvados, kad santariečių vertybinės hierarchijos viršūnėje vyrauja idejinis aspektas (kontraste su grynai ekonominiu ar pragmatinės politikos elementu). Tas bendras idejinis ryšys jungia santariečius.

O kas gi yra ideologija? Norėčiau šią sąvoką, mūsųose printa su tokiu intensyviu emocijomis nusiteikimu, aptarti, kaip su-

mą sistematingo pobūdžio vertybių idejinėje plotmėje, išreikštų hierarchinėje formoje. Jau visiškai kitoks klausimas ar tas sistematingumas yra labai ryškus (šita savybė dažnai identifikuojamas ateitininkų idejinis pasaulis) ar jis yra daugiau sąsamoninio pobūdžio, kuris ryškus santariečiuose. Jie tariamai laisvesni, nes jų vertybių sistematingumas sunkiau, jei iš viso, palenkiamas loginės dedukcijos analizei. Bet idejinis sistematingas vertybių subūrimas egzistuoja, ir tuo pačiu santariečius identifikuoja bendra ideologija.

Tęsdami šios minties analizę, turėsime sutikti, kad santariečių bandymai paneigti ideologinį pradą jų organizacijoje suprantami tik tada, jei ideologija definuojama kaip ryškaus sąmoningo vertybinio sistematingumo išreiškimas, tuo pačiu iš ideologinio lauko bandant išjungti netiek ryškia vertybine hierarchija paženklinčius idejinius sambūrius. Bet kad tokie bandymai reiškia semantinį prasižengimą, aišku kiekvienam. Visgi negalima žodžių reikšmę keisti asmeninio pasaulio patenkinimui.

Baimė pripažinti ideologinį aspektą organizacijai norėčiau suprasti kaip grynai phenotipiško siekimo pasireiškimą. Bandoma atrasti reiškinį, kurį būtų galima sutapatinti su mūsų vyresnės kartos idejiniais nepasiekimais, klaidomis, pasireiškimais, kuriuos dabartinis jaunimas nori ar turi atmesti; gi santariečiai čia pasirinko sąvoką ideologiją ir į ją įjungė visus tuos minėtus dalykus. Kad todėl ideologijos reikia vengti (juk ji savyje apjungia visus tuos neigiamus elementus) aišku visiems. Nenorime tačiau — o gal visiškai dar nesame surendę? — pripažinti, kad pamiršome ar sąmoningai pakeičiame ideologijos semantinę reikšmę.

AKADEMINIAME PASAULYJE

• Korp! "Vytis" valdybą sudaro: K. Mikėnas, pirm., A. Klierė, sekr., L. Maskaliūnas, junjorų tėvūnas, R. Tallat-Kelpša, ir R. Viskanta.

Liberalizmo problema

Gaunasi įspūdis, kad panašiai suprastinas ir santariečių vengimas save identifiukuoti su liberalizmu ir iš jo išplaukiančiu idejiniu pasauliu. Kartūs, emociškumu persunkti žodžiai tenka tiems, kurie bando tai viešumoje iškelti. Ir su liūdnumu tenka konstatuoti, kad minėti įrodinėjimai ar spekuliacijos tik tokioj formoj buvo sutikti. Iki šiol man neteko pastebėti nei vieno nuoseklaus idejį analize pasizymintio straipsnio, kuriame būtų bandoma atsakyti į prof. kun. Ylos straipsnius. Matant šiaip jau itin ryškų santariečių aktyvumą, šią tylą būtų galima suprasti kaip rimtos argumentacijos stoką minėtiems tvirtinimams. Bet ne apie tai šį kartą noriu išsireikšti. Mano supratimu, patys santariečiai netiesiogine prasme labai ryškiai pasisako už funkcinį liberalizmo pasireiškimą.

Iš gausių Lietuvių Studentų Santaros organizacinį supratimą liečiančių aiškinimų, ryški viena mintis: šioje organizacijoje patį ryškiausią vertybę, gal tiksliau pats svarbiausias principas yra individo laisvė idejiniame pasaulyje siekti to, ko jis nori. Reiškia, pačioje vertybių hierarchijos viršūnėje dominuoja laisvė. Tik tas, kuris kitam nariui pripažįsta besąlyginę laisvę idejinėje plotmėje (ar tai esmėje yra dorybė, jau visiškai kitas klausimas) gali būti santariečiu. O kaip tik šitas laisvės principas yra pagrindinė liberalizmo žymė. Tiesa, tai funkcinė vertybė, kuri neturi savo idejinio turinio, bet tai liberalizmo ženklas (Perkelta į 5 psl.)

• Akademinių Skautų Sąjūdžio valdybą įeina: A. Broel-Plateris, pirm., G. Prialgauskaitė, ir K. Mikėnas.

• Patirta, kad yra įvykę keletas pasikeitimų Liet. Stud. Sąj. JAV Centro Valdybos narių pareigų pasiskirstyme. Kol B. Juodelis, iki šiol ejęs nario Šalpos Fondui pareigas, tampa CV vicepirmininku, vietoj pasitraukiančio R. Mieželio. Šalpos darbą perims D. Valančiūtė. Centro Valdybon įejęs R. Babickas, rūpinis Studentų Gairių leidimu. Visais šiais pareigų pasikeitimais laukiama oficialaus CV pranešimo.

• Liet. Stud. Santaros Revizijos Komisijon įeina: Julius Šmulskštys, Remigijus Gaška ir Bronius Juodelis.

• ASS ir oro skautų draugovė Chicagoje buvo surengę "supažindinimo su studijomis" vakarą. Vakaro iniciatorius ir jo pravedėjas buvo Vyt. Černius. Vakaro metu stipendijų gavimo klausimo kalbėjo Vyt. Šliūpas; apie Liet. Stud. Santarą kalbėjo H. Žibas, o apie Ateitį F. Palubinskas; D. Tallat-Kelpšaitė patiekė žinių apie ASD veiklą ir jos uždavinius, kai Vyt. Černius supažindino su Korp! "Vytis" ir jos veikla.

• ELTA žiniomis, Vokietijoje šiuo metu yra 39 įsiregistravę lietuviai studentai. Daugiausia yra studijuojama medicina; vėliau seka technika, ekonomija, ir t.t.

• Liet. Stud. Santaros Urbanos skyriaus valdybą sudaro: Vyt. Vepštas, pirm., L. Petkauskaitė, sekr., ir H. Virkau.

• Liet. Stud. Sąj. JAV Urbanos skyriaus valdybą sudaro: T. Remeikis, pirm., A. Klierė, vicepirm., D. Ozelytė, izd., L. Širmulytė, sekr., ir K. Jecius, narys kultūriniais reikalams.

• Korp! Vytis Urbanos skyriaus valdybą sudaro: A. Snarskis, pirm., K. Jecius, sekr., ir P. Vadopalas, tėvūnas.

• Studentų Ateitininkų Sąjungos CV sudaro sudaro: V. Kleiza, pirm., V. Vygantas, J. Manelis, J. Končius, J. Stopis, E. Orentas ir R. Jonauskaitė.

• Liet. Stud. S-gos Chicago skyriaus valdybą sudaro: R. Vanagūnas, E. Babušis, A. Laucius, D. Bartuškaitė, M. Brenciūtė.

• Liet. Stud. Santaros New Yorko skyriaus valdybą sudaro: J. Bilėnas, pirm., J. Galminas, vicepirm., Labanaitytė ir G. Zauniūtė, sekr., D. Gasiūnas, izd. ir R. Penikas, narys.

• Liet. Stud. S-gos Detroito skyriaus valdybą sudaro: A. Šimoliūnas, pirm., A. Polikaitis, D. Šeputaitė, D. Bulgaraukaitė, K. Navasaitis.

• Dail. A. Melnikas išvyko iš Detroito į University of Michigan Ann Arbore doktorizuotis meno istorijoje ir filosofijoje, o L. Gerulaitis įstojo į tą patį universitetą tęsti istorijos studijų.

• Chicago menų instituto parodoje dalyvauja šie lietuviai: Anelė Pagalytė, Rita Zukaitė, Vyt. O. Virkau, Dalia Juknevičiūtė.

• Chicago Loyolos universitete dėsto šie lietuviai: kun. dr. Juozas Beleckas (vokiečių kalba ir literatūra), kun. dr. R. Jančauskas (ekonomija), dr. A. Liaugminas (prancūzų kalba ir literatūra). Nuo ateinančio rudens pakviestas dėstyti dr. Vyt. Bieliauskas.

• Kaip praėjusiais metais taip ir šią žiemą Mokslininkų Studijų Klubas Chicagoje organizuoja Lituanistinų Studijų institutą studentijai ir visuomenei. Šiam kartui yra parinkta tema: socialinės problemos. Paskaitos bus pradėtos tuojau po Kalėdų Šv. Kazimiero seserų rūmuose.

• Montrealio Akad. Sambūris spalio mėn. rengia šokių vakarą, pelną paskirdamas studentų šalpai.

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVA

Kiek maisto tu gali nupirkti už 38 procentus savo algos?

Ohio įstatymai duoda aprūpinimą. Bet jo neužtenka pragyvenimui. Tai truputį daugiau kaip trečdalis, ką jūs prapratę gauti. Kaip jūs galite išlaikyti savo šeimą už tiek? Dabar yra laikas pakeisti Ohio įstatymą. Palyginus pirkime galią su pajamomis, jos yra žemesnės, negu 1939 m., kada tas įstatymas buvo priimtas. Jūs galite pakeisti įstatymą balsuodami "YES" lapkričio 8 d. už projektuotą įstatymą padidinti bedarbio pašalpos. Balsavimo lapas rodomas apačioj.

Atsiminkite — čia nėra nauji takai. Tas jums nieko nekainuos. Taip pat suskatins tinginias.

Via Jūs pamatysite, kad niekas tinginiaudamas negauna bedarbių pašalpos Ohio valstybėj. Mes tikrai norime sumoderninti įstatymą kaip Prezidentas Eisenhoweris rekomendavo savo Sausio 20, 1955 pranešime Kongresui. Jis pasakė: "Pašalpos dabar yra per mažos... būtų labai gerai, jei valstybės pakeistų žos... būtų labai gerai, jei valstybės pakeistų įstatymus, kad dauguma darbininkų gautų pašalpas bent pusę sumos jų buvusios algos."

4

PROPOSED LAW

To increase unemployment compensation benefits.

(Proposed by Initiative Petition)

A majority vote is necessary for passage.

The proposed unemployment compensation law provides for increased weekly benefits, increased dependency allowances, increased duration of benefits, places the burden of proof upon applicants, provides supplemental payments to claimants whose claims are delayed by the unreasonable action of employers, and provides that payments to a claimant under a guaranteed period wage plan shall not affect the weekly benefit amount of claimants under the unemployment compensation law of the State of Ohio.

☒ YES ☐ NO

SHALL THE PROPOSED LAW TO INCREASE UNEMPLOYMENT COMPENSATION BENEFITS BE ADOPTED?

COMMITTEE TO PROTECT STANDARDS OF LIVING

Elizabeth Magee, Chairman
Columbus, Ohio

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

CLEVELANDO KOLONIJOS NUOPELŲ PRISIMINIMAS

Rengia Bendruomenė šėštadienį, spalio 29, Lietuvių salėje

Clevelando lietuvių kolonija buvo didoka ir veikli jau prieš 50 metų. Čia suvažiavusių ateivių eilėse buvo pakankamai veiklių, sumanių asmenų, savo visuomenišką veiklą pareiškusių organizacijų kūrimu. Tos organizacijos, greta savo vietinių reikalų, buvo susijungusios ir su centrinėmis organizacijomis, plačiam Amerikos lietuvių išeivių judėjimui palaikyti.

Stipri, didelė ir turtinga ši kolonija buvo pirmo pasaulinio karo laikais. Ji gausiai pasižymėjo rėmimu Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės kovų metais.

Clevelando kolonijos nuopelnams Lietuvai prisiminti, bendruomenės apylinkės valdyba rengia Lietuvių salėje vakarą, spalio mėn. 29 d., šėštadienį, ir kviečia visus senuosius Clevelando lietuvius dalyvauti.

Paminėjimas bus bendro pobūdžio, prisiminimas visų patriotinių lietuvių ir organizacijų nuveiktų darbų, ne paskirų asmenų ar buvusių veikėjų garbinimas. Visus paskirus veikėjus jau ne nesurinktum: vieni išvyko Lietuvon, ten mirė, kiti mirė čia pat, kiti išsiblaškė po plačią Ameriką. Bet jų atlikti drabai, kurie iškėlė mūsų lietuvišką koloniją, yra didžiulės mūsų visų garbės turtas.

SENIEJI IR NAUJIEJI — ISVIEN!

Čia gyvenančius ir tebeveikiančius pirmo ir antro pasaulinio karo darbuotojus kviečiama dalyvauti. Jiems bus malonu prisiminti to didelio darbų laikus, o naujai atvykusiems patirti ką ši kolonija padarė gero Lietuvai.

Čia savo laiku lankėsi kalbėti ir aukas rinkti visi žymiausi mūsų tautos žmonės pirmo ir antro pasaulinio karo metais. Iš šios kolonijos, Lietuvos reikalams fondai, organizacijos ir bendrovės I pasaulinio karo metu ir po to, Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, tiesioginiai gavo šimtus tūkstančių dolerių. Lietuvai atsistojus ant savų kojų, bet turint priešų, kurie ją kėsinosi pavergti, vėl pylėsi aukos ginklų fondui, šauliams, Lietuvoje įkurtų visuomeninių ir labdaros organizacijų fondams.

Sovietams Lietuvą užgrobus antro pasaulinio karo pradžioje, vėl clevelandiečiai šoko į darbą, Lietuvos nepriklausomybės gynimui įsteigtoms organizacijoms aukoti, paskiau tremtiniais rūbus ir aukas rinkti ir pačius nelaimingus brolius iš tremties į Ameriką kviesti.

Kiekvienas Clevelande gyvenęs lietuvis, vyras ir moteris, yra prisidėję prie šių visų darbų ir todėl visi bendrai, ne parinkti kurie paskirai, bus šiame vakare paminėti.

Visi mūsų kolonijos darbuotojai, ypač iš I pasaulinio karo laikų, dabar jau žilagalviai, bet jų ir jų organizacijų nuveikti darbai labai ryškūs. Bus miela juos matyti šiame vakare, prisi-

minti visų jų vadovautų organizacijų darbus.

Šis vakaras bus susiartinimas naujų mūsų ateivių su senaisiais clevelandiečiais, kurių pasidarbavimu galėjo tiek daug naujųjų čia apsigyventi.

Mums, seniesiems, džiugu, kad kai seniau mes džiaugėmės savais darbais savose organizacijose, dabar turime naujus žmones ir naujas organizacijas, tęsiančias mūsų didelės kolonijos garbingą darbą amerikiečių tarpe.

Sueikime, dalyvausime kartu visi!

(Sekite kitus Dirvoje pranešimus apie tą įdomų vakarą).

Santara' ideologija ir liberalizmas

(Atkelta iš 5-to pusl.)

las, kurį santariečiai yra įjungę į savo organizacinę sistemą. Jei paimsime hipotetinį atvejį, tai individas A, išitinkęs pomirtiniu gyvenimu, ir individas B, paneigęs bet kokį pomirtinį gyvenimą, gali būti santariečiais tik tokiu atveju, jeigu abu individai už šiuos minėtus išitinkimus stato aukščiau tą vertybę, pagal kurią kiekvienam individui suteikiama neribota laisvė savo idėjinį pasaulį sistematiškai sukuriant. O kas galėtų paneigti, kad tai nėra tipiškas (o gal ir klasiškas?) funkcinio liberalizmo atvejis? Teoriškai tai labai suprantamas reiškinys, tačiau praktikoje kiek sunkumų iškelia organizacijos galimybė funkcionuoti, jeigu ji nori ugdyti, auklėti savo narius, kai pats organizacijos idėjinis pagrindas paremtas funkciniu, o ne turinio vertybiniu principu. Bet ta problema neįeina į šio pasisakymo rėmus, nors ja, galima suprasti kaip vieną iš priežasčių, dėl kurių yra iškilęs tas sąvokų (liberalizmas ir ideologija) nesusi-pratimas.

Noriu čia pabrėžti, kad reikia skirti funkcinį liberalizmą nuo

liberalizmo, kuris pasižymi turiniu. Lietuvių Studentų Santara yra ryški savo funkcinio liberalizmo nusistatymu; apie tai liudija įvairūs ryškiųjų santariečių pareiškimai ir bendroji veiklos mintis. Kitas klausimas ar galima Santarą skaityti turinio liberalizmo apraška. Kai kas tai jau yra bandę atlikti, tačiau nuo tokio tvirtinimo norėčiau čia susilaikyti, nes šio klausimo objektyviam apsprendimui man dar nepakanka medžiagos — ar tai pasisakymų ar veiklos rezultatų formoje — iš kurių būtų galima tuo klausimu daryti išvadą.

Keistokai už Santaros organizacijų ribų stovintį nuteikia tas itin ryškus nenoras save vadinti liberalu. Nejaugi kažko bijoma? Iš asmeniškų pasikalbėjimų patyriau, kad viena tos baimės priežastis yra lietuviuose įsigalėjusi stereotipinė nuomonė, jog liberalas tai bedievis. Jei tai būtų tikroji minėtos baimės priežastis, santariečiai nuosekliu loginės dedukcijos keliu turėtų įrodyti šio tvirtinimo netikslumą ir klaidingumą, jei toks tvirtinimas iš viso yra netikslus. Man regis, kad liberalo vardą baidytis nevertėtų. Jeigu žmogus pripažįsta laisvę kaip svarbiausią vertybinį principą ir jį stato virš turinio charakteringo vertybinių principų, tai jis turėtų būti ir tiek drąsus ir atviras semantinėje plotmėje, kad prisipažintų esąs liberalas. Juk tokia laikysena geriau tikėtų santariečiui, negu phenotipinis svarbiausios vertybės paneigimas. Galop ir pats paneigimas neturi esminės reikšmės ir todėl jis tuo labiau beprasmiškas. Turbūt neigiamai atsileptume į ateitinių bandymų paneigti jų krikščionišką nusistatymą, jei jie ir toliau tikėtų į visų katalikų išpažįtamą Dievą? O ar čia nesusiduriame su analogine situacija, Ir vis daugiau ryškėja klausimas: Ar verta?

Tiek ideologija tiek liberalizmas savyje yra prasmingos sąvokos, kurių nereikėtų sujungti su semantinėje plotmėje jas visiškai nerišančiais neigiamais reiškiniais. Tada ir tiksliau ir teisingiau bus galima savo organizacinį pasaulį aptarti. Dabartinė padėtis gi bent šias eilutes rašančio asmenyje iššau-

UŽ BEDARBIŲ PAŠALPOS PADIDINIMĄ

Ohio valstybėje pradėta aktyvi propaganda už bedarbių pašalpos padidinimą. Norima, kad vietoj dabar apmokamų 26 savaičių, laikas būtų pailgintas iki 39 savaičių ir pašalpos suma padidinta iki \$50.00.

Projektas, kurį remia specialiai susiorganizuojantis komitetas, aišku, siekia dirbantiesiems, kurie kiekvieną metų gali būti ir bedarbiai, didelį pagerinimą. To projekto priešininkai teigia, kad tokį projektą priėmus, atsirastų didelė tinginystė ir tikrai per tą laiką niekas darbo neieškos.

Projekto šalininkai mano, kad taip nebus, o tas projektas, jei jis bus priimtas balsavimuose, kurie įvyks lapkričio mėn. 8 d., tikrai daug pagerins dirbančiųjų padėtį. Esą, darbininkas jausis daug saugiau, jis galės daugiau pirkti ir nuo to kilsias visų gerbūvis.

Komitetas įrodo, kad per paskutinius 12 metų Ohio darbdaviai davė mažiau, negu bet kur Amerikoje ir Ohio taksai buvo mažesni, negu aštuoniuose didžiausiose pramonės valstybėse.

Ohio darbdaviai esą pajėgūs tiek mokėti.

čia titiliacinės tendencijos nusi-teikimą. Gi šiame pasisakyme iš-reikštas mintis prašau suprasti kaip Santarą iš šalies stebinio idėjinę analizę; o teisę į tokį analitinį bandymą juk nei vienas santarietis nepaneigs ir kitaip galvojančiam studentui?

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

4. PROPOSED LAW

To Increase Unemployment Initiative Petition

YES

X NO

Balsuokite NE prieš Bedarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —

- tas viskam pakels kainas \$47,000,000 per metus;
- tas sutrauks tinginius ir apsilaidėlius iš Ohio.

CUYAHOGA COUNTRY DIVISION
OHIO INFORMATION COMMITTEE
404 Hanna Building, Paul Brokaw, Secretary

ŽINIOS DIEVO KARALYSTES

Pasaulis dabar yra labai nusi-minęs ir nuliūdęs. Nors ir prisieina apsaugoti, kad šitie vargai reiskia Dievo rūstybę, mes privalome visuomet pareikšti, kad tik per Dievo karalijos įkūrimą žmonės gaus ramybę ir pasilinksmimą. Mes biblijos studentai tikrai sakome žmonėms, kad Mesijos karalija sustabdys ant žemės karą ir įsteigs amžiną ir nuolatinę taiką, kad jo karalijoje nebus išnaudotojų, kurie dabar spaudžia ir vargina žmones išplešdami iš jų jų teises. Nebebus daugiau beširdžių politikierių, kurie dabar nuskriaudžia žmones vadindami save jų atstovais. Dievo karalijoje nebus nei vieno netikro pranašo, kurie dabar išveda žmones iš kelio ir neleidžia pažinti tiesos. (Luko 11: 52). Dievo meilės, švento rašto, kuris skelbia, kad tikrasis karalius įkurs savo teisingą valdžią ir teis nuolankiuosius ir neturtingus su lygybe, kad bado nebus daugiau ant žemės ir kad žemė pasidarys vaisinga ir išduos užtektinai maisto visiems, kad ligos praeis ir jų vietoje bus pastatyta sveikata, ir žemės gyventojai nebesakys aš sergu. Isa. 33 per. 24 e.

Biblija sako, kad paklusnieji pasaulio žmonės per teisingą Kristaus valdžią bus atsteigti į protą ir į kūno tobulybę, kad suardytos šeimos vėl bus suvienytos, kad Dievo karalijoje Viešpaties garbės pažinimas pripildys visas žmonių mintis ir kad žmonės gerės laisvę ir laime. Užlaikydami Viešpaties prisakymus žmonės galės gyventi ant amžių ir niekad nemirti.

Skelbia WM. SHIMKUS, 1110 E. 76 St., Cleveland 3, Ohio Duosiu kiekvienam atsakymą.

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

RAY T. MILLER JR.

STATE REPRESENTATIVE

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

ALBERT S. PORTER

COUNTY ENGINEER

Geriausie sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

LION BRAND MEAT PRODUCTS

MANUFACTURED BY THE CONSOLIDATED PACKING CO.

3275 West 63rd Street

AT 1-6100

Geriausie sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

Maloniam atsigaivinimui

ir

Pasivašininimui 28 skonių ledu

A P L A N K Y K

HOWARD JOHNSON'S

13704 EUCLID AVE.

East Cleveland

13901 CEDAR RD.

University Heights

MAYFIELD AT GREEN ROAD

WEST 130th AND PEARL ROAD

Euclid Avenue at University Circle

14025 BROOK PARK ROAD

Yeager FOR BRAKES

WHEEL ALIGNING on all cars BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW

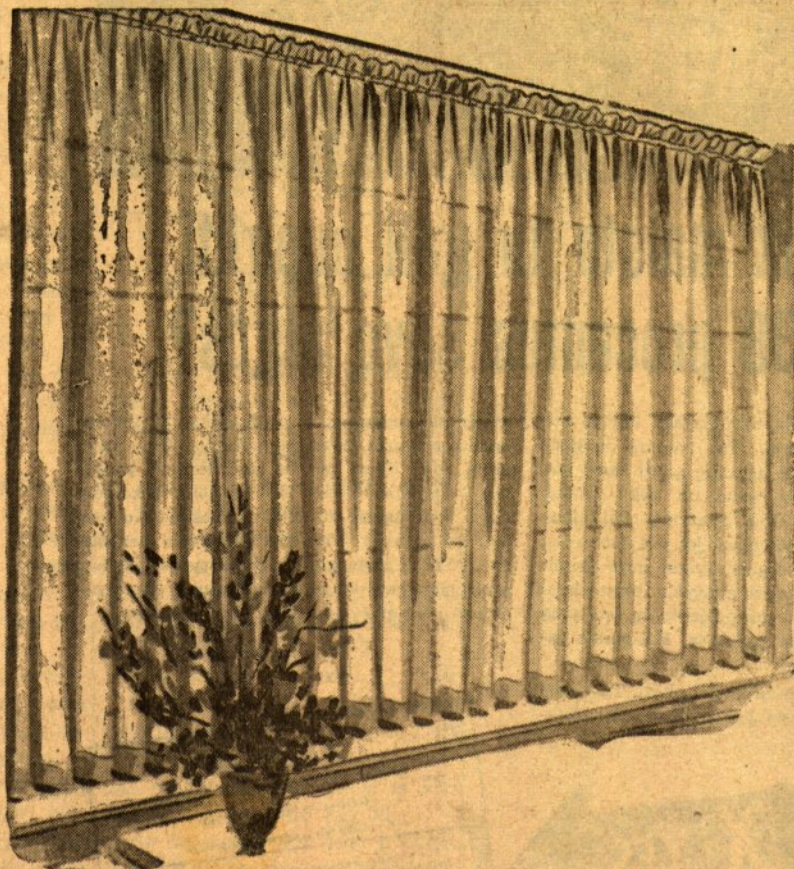
Raybestos

TIME PAYMENTS

SPECIALISTS SINCE 1920

6615 CARNEGIE

PHONE HE. 2-2455

36 coliais platesnės kaip paprastos užuolaidos, tinkančios dideliui langui!

Ne 84 coliai pora — bet 120 colių. 36 coliais platesnės už paprastas — tinka žymiai didesniui langui. Permatomos baltos Dacron. Pasiūtos su plačiu užlenkimu šonuose ir apačioje. Šios stiprios, saulei atsparios Dacron užuolaidos lengvai plaunasi, skalbiai ir prosijasi arba net nereikia prosyti.

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Šaukit Cherry 1-3000

The May Co.'s Basement Curtain Department

DACRON

Pasiutos

Užuolaidos

3.99 Pora

Clevelande ir apylinkėse

Dalyvaukime pagerbimo pobūvy

Iš arčiau stebindami šiandieninį Clevelando lietuvių gyvenimą kyla taip pat noras sužinoti, kaip kūrėsi čia lietuviška kolonija, kas buvo jos kūrėjai, kas tiesė lietuviybės kelius ir palaikė tautinę dvasiją, pagaliau kaip ši kolonija prisidėjo prie pačios Lietuvos kėlimo ir jos laisvės kovos laimėjimo. Taigi šiame jau sukanka 84 metai nuo pirmojo lietuvių Pranciškaus Freimono į Clevelandą atvykimo, 68 metai nuo pirmosios lietuviškos šv. Jurgio draugijos įsisteigimo, 67 metai nuo pirmosios SLA kuopos užuomazgos ir 54 metai nuo 14 kuopos įsisteigimo, 53 metai nuo ALRKS 50 kuopos įsisteigimo, 49 metai nuo Aušros Vartų draugijos pradžios ir t.t. Clevelando lietuvių kolonija yra turėjusi du Lietuvos Sūnų Kareivių šv. Kazimiero gvardijos uniformuotus pulkus — vieną su šautuvais, kitą su kardais. Ši lietuviška veikla palaikė taip pat tokią gyvą tautinę dvasiją, kuri įkvėpė pastangas padėti ir toli palikta tėvynei — padėti jai laisvę atgauti, rinkti bei siųsti aukas ir t.t.

Savo himne giedame, kad Lietuvos sūnūs tesemia stiprybę iš praeities. Taigi Clevelando lietuvių praeiti, kad ir nelabai tolimą, norime prisiminti spalio 29 d. Bendruomenės apylinkės valdybos rengiamame senųjų Clevelando lietuvių veikėjų pagerbimo pobūvy-akademijoje, kurios programą sudarys pranešimas, sveikinimai, pagerbiamųjų žodis, meninė programa, vaišės, šokiai ir kt. Pažymėtina, kad meninę programą sutiko atlikti tie, kurie joje dalyvaudavo anksčiau: Salasevičienė, Galdikienė, J. Alekna ir kt. Taip pat įsijungia ir L. Sagio vadovaujama lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė Grandinėlė. Programą tvarkys ir praves akt. P. Maželis.

Iš šio pobūvy-akademiją visų pirma kviečiami veikėjai veteranai praėjusių dienų darbo prisiminti. Laukiami ir visi lietuvių jį pagerbti. Pastariesiems įėjimas 2 dol. asmeniui. Pradžią 6:30 val. vak. Pobūvis rengiamas lietuvių salėje, kuri yra taip pat lietuvių darbo, ryžto ir aukų vaisius.

Žuvo M. A. Cicėnienė

Clevelandiečiams gerai pažįstama vyresniosios kartos veikėja, M. A. Cicėnienė, automobilio nelaimėje žuvo netoli nuo Toledo miesto. Sunkiai sužeistas jos vyras K. Cicėnas bei V. Sadauskienė.

M. A. Cicėnienė ėjo 59 metus, aktyviai reikėsi Katalikių Moterų S-gos kuopoj, nuoširdžiai rėmė ir kitokią lietuvišką veiklą. Buvo ilgametė Dirvos skaitytoja.

Tėvų susirinkimas

Spalio 23 d. 11:30 v. žemutinė lietuvių salė, įvyksta lituanistinės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas.

Kviečiami visi būtinai dalyvauti. Svarbūs reikalai.

Dr. V. Sutkus

vykdamas iš Vokietijos į Chicago, buvo sustojęs Clevelande, apėmė Dirvos redakciją ir artimuosius.

DIRVOS PADEKA

Prie gražaus Dirvos 40 m. minėjimo-koncerto pasisekimo labai daug prisidėjo susiorganizavęs tautos komitetas, kuris atliko daug darbų, suorganizavo bufetą ir šeimnininkavo.

Nuoširdžią padėką reiškiamo:

Suaukojusiems bufetą

Abraitienė, Blaškevičiūtė, Blumentalienė, Bačiulienei, Čiuberkienei, Čapkevičienė, Chmielianskienei, Dunduraitė, Degesienei, Eidukevičienė, Gaidžiūnė, Gasparytė, Gaškienei, Jonaitienė, Klimaičiūtė, Karpinė, Kudokienei, Lozoraitienė, Lincevičienė, Misčikienei, K. Morkūnienė, V. Morkūnienė, Mikulskienė, Malcanienė, Mainelienei, Mudrauskienė, Macijauskienei, Mačienei, Nasvytėnė, Orintienė, Rastenienei, Rinkevičienė, Štaupienė, Šenbergienė, Sadržienė, Salasevičienė, Skrebulytė, Snarskienei, Sukurevičienė, Unguraitienė, Zdanienė.

Dirbusiems bufete

Čiuberkienei, Chmielianskienei, Dunduraitė, Eidimienė, Eidukevičienė, Karpinė, Misčikienei, Orintienė, Salasevičienė, Zdanienė, Astrauskui, Blinstrubui, Eidimui, Čiuberkiui, Jurgačiui, Misčiui, Salasevičiui, Steponavičiui, Stancauskui ir Rasteniui.

Labai ačiū Bacevičiui, Chmielianskui, Orintui, Samui, Sagienei, Snarskiui ir kitiems, kurie nuoširdžiai talkino ir rėmė. Ačiū visiems, kurie geru patarimu ar darbu mums nuoširdžiai talkinot.

Ypatinga padėka priklauso skaut. V. Kamantui, jo vadovaujamo tauto skautams, ir skautams vyčiams, kurie prie salės pasitiko svečius, juos išvedžiojo ir kitaip mums talkino.

Sovietinių žurnalistų piketavimas

Šią savaitę Clevelande lankosi bolševikų žurnalistų delegacija. Delegacijos priėmimo rūpinasi vietiniai didieji laikraščiai ir The Council on World Affairs organizacija.

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius organizuoja tą žurnalistų delegacijos piketavimą ir bendrą demonstraciją. Ši demonstracija įvyks šį šeštadienį. Tiksliai valanda ir vieta bus pranešta per radiją šį penktadienį ir per organizacijas. Visi lietuvių kviečiami demonstracijoje galimai gausiau dalyvauti.

Kvietimų

i senųjų Amerikos lietuvių veikėjų pagerbimo pobūvy-akademiją po 2 dol. iš anksto galima įsigyti "Dirvoj", Spaudos kioske, lietuvių klube ir pas platintojus.

D O W D

FOR A DEAL

ON AN

OLDSMOBILE

2900 MAYFIELD

Išrinktas Skautų Tėvo Komitetas

Pereitą sekmadienį jaukioje ir darbingoje nuotakoje praėjo Clevelando Lietuvių Skautų Tauto tėvų susirinkimas. Gausus būrys skautų tėvų išlausė tautininko pranešimą apie tauto veiklą, nuveiktus darbus ir susipažino su ateities planais. Visi nuoširdžiai pritarė tai minčiai, jog reikia daug dirbti su jaunimu, norint jį išlaikyti lietuvišku. Pasidžiaugta konkrečiais darbo vaisiais, tauto veikla ir nutarta remti skautišką jaunimo darbą. Tuntą šiuo metu sudaro 5 vienetai apjungia 102 narius. Su liudiesiu prisiminta tragiškai žuvusi p. Cicėnienė, Tunto Dvasios Vado kun. dr. K. Širvaičio teta ir jam išreikšta užuojauta. Susirinkusieji išrinko Clevelando Lietuvių Skautų Tauto Tėvų Būrelio Komitetą, į kurį įeina dr. M. Vaitėnas, E. Gedgaudas, Pašakarnienė, Mašiotas. Į Revizijos Komisiją pateko Dailidė, Grigaliūnienė ir žygienė. Vėliau diskutuota aktualiais jaunimo auklėjimo klausimais. Susirinkimui gražiai pirmininkavo E. Gedgaudas, sekretoriavo Pašakarnienė.

Po susirinkimo sekė vaišės ir toliau tęsiasi pasikalbėjimai įvairiais klausimais. Dalyvius priėmė ir vaišino p. J. Gulbinienė, aktyviai remianti skautišką jį jaunimą.

Neringos skautų tauto ir akademikų skautų uždara sueiga

37 metų Skautų Sąjungos sukakčiai paminėti ir Vėlinių — mirusių pagerbimui, lapkričio 20 d., Lietuvių salėje šaukiama neringiečių ir akademikų skautų sueiga.

Sueiga prasidės pamaldomis šv. Jurgio bažnyčioje, toliau seks sukakties minėjimas, pagerbimas skautiškos šeimos narių, žuvusių už Lietuvos laisvę, o taip pat padėjimas vainiko buvusiam Sk. Sąjungos šefui a. a. A. Smetonai.

Gausus studentų pobūvis

Spalio mėn. 15 d. įvykęs Clev. Studentų Initium Semestri sutraukė virš 40 kolegų-kolegų ir praėjo darbingoje bei linksmoje nuotakoje.

Studentų įstatų pakeitimo komisijos narys R. Bajoraitis, kuris pirmininkavo susirinkimui, supažindino visus su paruoštu naujųjų įstatų ir rinkiminių taisyklių projektu, kuris laukia priėmimo ar atmetimo visuotiniame studentų suvažiavime.

Einamuosius reikalus referavo skyr. pirm. J. Kazlauskas. Jau sudaryta visuotiniame studentų suvažiavimui ruošti komisija, iš kolegų D. Bartuškaitės, Al. Malcanaitės ir L. Janulevičiūtės.

Puikiu humoru pagrįstas buvo Revizijos Komisijos pranešimas Vyt. Kamanto, Miss Initium Semestri ir Princo išrinkimai, įskaitant šokius, buvo pagrindiniai linksmosios dalies įvykiai. Miss Initium Semestri Dalia Priokkytė buvo apdovanota puokšte rožių, princas Vyt. Muiliolis kardu.

Clevelando budžių

rengtos išklmės dėl audros ir lietaus neįvyko. Jos atidėtos vėlesniam laikui.

Dirvos minėjimo-koncerte

rausta moteriška grandinė. Bufete buvo palikti sportiniai batukai ir bludės. Prašom atsiimti.

E. K. Martinėnai

persikėlė į savus namus — 1212 E. 84 St. Telef. CE 1-0320.

Išnuomojami du kambariai

Kreiptis: 1360 E. 68 St. arba telefonu: LA 4-7477.

Išnuomojamas 6 k. butas

antram aukšte. Teirautis: 435 E. 115 St.

Laukia

Clevelando tauto DLK Kestučio vilkių dr-vės draugininkas paskn. Vladas Bacevičius praneša, kad draugovės sueigos šaukiamo kiekvieną sekmadienį 10 val. Dirvos patalpose. Tėvai, kurie nori savo berniukus leisti šion dr-vėn, prašomi juos atsiųsti sueigon.

GERAS NAMAS!

Prieinama kaina!

E. 65 ir St. Clair rajone. Medinis su mūriniu priešakiu, 4 butai ir krautuvė, 220 dolerių per mėnesį pajamų. Tik 19.500 dolerių! Kreiptis:

J. SIRVAITIS
Frances Potocar
Realty

963 E. 185 IV 1-3960

4 miegamų kambarių namas

E. 75 St., netoli St. Clair. 8 kambariai, gaso šildymas autom. vandens šildymas. Geram stovy.

4 butų plytų apartamentas, E. 72 St., netoli St. Clair. 3 garažai.

J. J. Hrovat Realty
19901 Lake Shore
KE 1-6576

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampnai, vietiniai ir užsieniniai.

Parengiami vestuvėms, baliams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAZO IR POPIERUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844 (52)

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BAL TIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantų "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITES Į MUS — GAUSIT GERIAUSI PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys

ELEKTRINIS SURŲ ISVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Speciali pusmetinių nuolaida antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais — po \$6.50.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tat nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS, agentas

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINIŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis

1389 E. 65 St.

East 65 and Wade Park

Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas priimanomomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

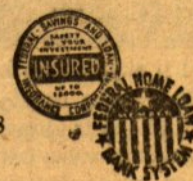
Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ISTATO MONCRIEF

šildymą ir oro vėsintimą

THE HENRY BURNAGE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuvių laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau pašokas pirmo morgiaio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

4. PROPOSED LAW To Increase Unemployment Initiative Petition

YES

Elsuokite NE prieš Bedarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —

- tas viskam pakels kainas \$47,000,000 per metus;
- tas sutrauks tinginius ir apsilaidėjus į Ohio.

X NO

CUYAHOGA COUNTRY DIVISION
OHIO INFORMATION COMMITTEE
604 Hanna Building, Paul Brokaw, Secretary

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDZIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Jaunimo lietuviškumo klausimas

Vargu ar kada mes tiek daug sielojomės savo jaunimo lietuviškumo, kaip dabar. Vargu ar kada iš viso dviejų kartų problema buvo taip stipriai jaučiama, kaip čia išeivijoje. Šalia įprastinių dviejų kartų skirtųjų išskyla pagrindinė lietuviybės skirtybė. Ir ne tai mums rūpi, kad jaunoji karta auga jau visai nebelietuviška, bet dažnai mes sielojomės, kad ji auga kitaip lietuviška.

Kai mums lietuviybė yra jaugusi į kūną ir į kraują, kai ji yra stipriausia mūsų būties dalis, bei mūsų gilaus jausmo pagrindas, tai čia bręstančiam jaunimui lietuviybė dažniausiai tėra jų tautinio sąmoningumo pasireiškimas, kyla daugiausiai iš jam įdegtos pareigos jausmo supratimo savo tautai. Dėl to mūsų tragiški išgyvenimai, esą dabarties jaunimas rodo permažai patriotinio sentimentalumo, nešaunia pergarsiai prastosios žemės, yra dažnai perdėti.

Klaida įvyksta dėl to, kad jaunąją kartą mes norime išauginti ne vien tiksliai lietuviškai, bet būtinai tokiais lietuviškai, kokiais mes patys esame. Dėl to mes labai greitai galime netekti jaunimo ir sau ir savo tautai.

Mes dažnai užmirštame, kad jaunieji augdami visai kitame krašte, besimokydami visai kitais metodais, supami kitokios aplinkos ir patys tampa kitoniški. Lygiai dažnai mes kažkaip negalime suprasti, kad kas mums gražu, sava ir artima, nebūtinai gali būti taip pat gražu, saya ir artima čia augantiems mūsų jauniesiems. Jei eilę lietuviškų reiškinų, mes vertiname grynai sentimentaliai ir turime visišką teisę juos šitaip vertinti, tai jaunimas juos vertindamas daugiau intelektualiai juose neberanda tų pačių vertybių, kurias mes randame.

Minėtas dviejų kartų lietuviškumo nesupratimas daugiausia glūdi mums pačiuose: 1) mes nesugebame suprasti dabarties jaunimo, prie jo prieti ir jų lietuviškumą ugdome, išeidami ne iš jų, bet iš savo galvojimo būdo, 2) mes nesukuriame ir nesitengiame ypatingai atsivėlgdami į savo jaunimą sukurti pačios gražiausios Lietuvos iliuzijos išeivijoje.

Jeigu jau taip sielojamės lietuviybės tęstinumą išeivijoje, tai juo sielotis turėtume ir iš esmės ir iki galo. Juk neužtenka tik įsteigti vadinamų liuanistinių mokyklų, bet reikia, kad jos galimai pilniau atliktų savo uždavinį ir mokiniai mielai jas lankytų. Lygiai negana, kad lietuviškos jaunimo organizacijos tik būtų. Mums svarbu, kad mūsų jaunimas jomis iš širdies domėtųsi.

Nereikia ir specialiai skirtos jaunimui spaudos, jeigu išeivijos jaunimas jos neskaitys. Dėl to lietuviybės išlaikymo esmė glūdi ne vien specialiai sukurtae jaunimui judėjime, bet tokiame judėjime, kuris dabarties jaunimui būtų ir patrauklus ir įdomus.

Turūt mes niekad taip stipriai nenusikalstame šventai lietuviybės idėjai, kaip visiškai sustingdami tose pačiose formose, neieškodami tam didžiajam turiniui išreikšti visa tai, kas savyje turime ir jaučiamo ir vertiniamo. Kaip tie Brazdžionio žmonės, keliaudami per pasaulį stebime, kad tos pačios verty-

A. AUGUSTINAVIČIENĖ

bės ne tik gali, bet ir turi būti, o dažnai įdėtos į naujas formas. Dėl ko tat ir lietuviškumo turinys privalėtų sustingti tose pačiose formose ir tam pačiam stiliuje? Sustingimas formoj dar nereiškia tradicijų gerbimo, lygiai kaip naujumo ieškojimas visiškai neįrodo tradicijų išsižadėjimo. Jaunimo lietuviškumo išlaikymui labai daug padėtų kaip tik to lietuviškumo judėjimo dinamizmas.

O mūsų minėtas Lietuvos iliuzijos sukūrimas? Jaunimui veik nemačiusiam Lietuovs ir ją įsivaizduojančiam tik iš tėvų pasakojimų, konkreti Lietuva yra čia išeivijoje. Jiems Lietuva yra čia mūsų sukurtas lietuviškas judėjimas su visų organizacinių tinklu, lietuvišku menu, spauda, partiniais ginčais, asmeniškumu, visu kultūrinu pasireiškimu ir visų mažesnių bei didesnių lietuviškų kolonijų gyvenimu. Kuo tas mūsų sukurtas lietuviškas gyvenimas bus gražesnis, orensis, gyvesnis ir turiningesnis, tuo ir pati Lietuva mūsų jaunimui atrodys didesnė ir puikesnė. Kad ir visai apie tai negalvodami, mes patys netiesioginiai esame didžiausi ir galinčiausi jaunimo lietuviškumo mokytojai.

Jaunoji karta mus labai kritiškai stebėdama, kaip ir dera jauniesiems, nejučiomis bus įtraukta į tojų mūsų tautinio judėjimo idealistinį nuosirdumą, kokį mes jiems sugebėsime parodyti. Dėl to besisielodami lietuviybės tęstinumu, daugiau sie-lokimės pačiu lietuviybės judėjimo tobulinimu, jo vertinimu, isokerionu jo lygio pakėlimu.

Amerikiečių pedagogas Spence'is yra pasakęs, kad auklėjimas yra didžiausias uždavinys, uždėtas suaugusiam žmogui. Nūnai ir mes galėtume pasakyti, kad pats sunkiausias uždavinys, kurį mums uždėjo lietuviybė, yra išauklėti būsimąją kartą lietuviškai. Ir nebūtinai tokiais apt lietuviškai, kokie mes esame, bet sąmoningais lietuviškai, kad ir kitokiais, kad ir svetimos žemės augintais, bet

žmonėmis, kurie supranta tautinės pareigos didumą bei svarbą.

O mes tikrai permažai galvojame savo jaunimu, arba labai negiliai galvojame tiek jiems specialiai lietuviškumo mokyklą kurdami, tiek jiems per menką vietą skirdami visam lietuviybės judėjime. Tuo klausimu susirūpinę iš esmės mes turime kruopščiai ieškoti tų visų konkrečių būdų ir priemonių, ką reikia daryti, kad jaunimas norėtų išaugti lietuviškai.

SKAUTAI

PRALAUZIAMAS TYLOS SĄMOKSLAS

(sk.) Egzilinė Skautų Konferencija yra gavusi iš Tarpt. Skautų Biuro raštą:

"Tarptautinis Sk. Komitetas aprobuoja tęsimą derybų su p. Michelsonu, kaip visų Egzily Skautų Organizacijos atstovų užtikrinti problemas sprendimą ir įgalinti skautauti tuos berniukus, kuriems neįmanoma gyventi jų kilmės kraštuose. D. C. Spry, Direktorius".

Šis TK aprobavimas buvo Tarpt. Konferencijos (įvykusios po Jamborės, Niagara Falls) labai šiltai sutiktas ir priimtas, nors pati Konferencija savo rezoliucijos šiuo reikalu nepadarė ir nebalsavo. Egz. Sk. Konferencijos atstovas estas sktn. H. Michelsonas buvo su ovacijomis iškviestas į sceną pasirodyti. Egz. skautų problemą T. Konferencijoje referavo TSB dir. gen. D. C. Spry ir daugelis atstovų dalyvavo diskusijose. Šiuo reikalu labai jautriai kalbėjo Lady Baden-Powell. Nepaprasti mūsų skautų rūmėjai buvo vokiečių sk. delegatas Kajus Roller ir Lichtenšteino kunigaikštis Emanuelis.

Išvada — mūsų skautų tikslai dar nėra pasiekti, tačiau gerokai pažengta pirmyn. Jamborės metu įvykęs TSB direktoriaus pasitarimas su egzilniais vyriausiais skautininkais rodo, jog egzilinės skautijos problemos jau rimtai svarstomos. Nors iš lėto, bet jau einama įsisteisinimo Tarpt. Sk. Konferen-

Stengiasi pagriebti...

(Atkelta iš 1 psl.)

kija ir Gudija. Ypatingai Ukrainos atstovė, oratoriško balso blondinė, stengėsi komiteto narius įtikinti, kaip laimingai gyvena sugrįžę į savo kraštą ukrainai. Ji perskaitė ir visą eilę neva tai sugrįžusių laiškų, rašytų iš gimtinės užsieniuose esantiems giminiams. Taipgi visi sovietiniai kartojo ir apie skelbtąsias amnestijas bei apie tai, kaip tenai išskėstomis rannomis laukiama repatriantų.

Tačiau ta Matulio pasiūlytoji rezoliucija komiteto buvo atmes-ta, tik patiems sovietiniams ir dar kaikiurims Azijos arabų valstybėms už ją balsuojant. Prieš ją balsavo 29 ir 10 susilaukė. Bet užtat vakariečių rezoliucija, kurią pasiūlė devynios valstybės: Australija, Belgija, Kostarika, Danija, Olandija, Norvegija, Švedija, D. Britanija ir JAV, buvo priimta net 42 balsais, 14 susilaukė. (Jų tarpe sovietinis blokas ir dalis Azijos arabų). Vakariečiai taip stipriai laikėsi savo pasiūlymo, jog visiškai atmetė arabų tarpininkavimą priimti pataisytą sovietų rezoliuciją.

Arabai, kurie, kaip žinia, sovietinio bloko Jungtinėse Tautose yra remiami prieš kolonijines valstybes, bandė visai vesti prie kompromiso. Sovietai jau buvo sutikę iš savo rezoliucijos išimti kaikiurios žodžius, o taipgi atsisakė ir minėti 1946 metų rezoliuciją bei buvo priėmę straipsnelį, kalbantį apie "kitas efektingas priemones, taikytinas tiems, kurie savanoriškai atsisakys repatriacijos", bet vakariečiams ji vistiek nebuvo priimtina.

cijoje. Pabrėžtina, kad šioje konferencijoje labai didelis skaičius delegatų palaikė mūsų skautų reikalą. Glaudūs ryšiai su kitų tautų tremtiniais skautais ir nepašalinta LSB Vadijos užsienio skyriaus veikla bus ir toliau tęsiami reikiama kryptimi.

BROLIJOS VADIJOS PASTOGEJE

(sk.) L. S. Brolijos Vyriausiasis Skautininkas papildė naujosios Vadijos sąstatą nuo š. m. spalio 1 d. šiais vadovais: skautų vyčių skyr. vedėjas — vyr. sktn. Prj Karalius, Clevelande, vilkiukų sk. ved. — psktn. A. Valatkaitis, Chicagoje, užsienio sk. ved. — psktn. Alg. Banevičius, Bostone, tautinio auklėjimo sk. ved. — sktn. V. Mantaušas, West Baden Springs.

"Sk. Aido" administracija, kaip svarbi institucija visos Liet. Sk. S-gos veiklai, prilyginta atskiram LSB skyriui nuo spalio 1 d. Naujasis "Sk. A." administratorius psktn. L. Eimantas tuo pačiu tampa LSB Vadijos narys.

SUDIEV MIELOSIOMS BANGOMS IR VĖJUI

(sk.) Atėjo ruduo su darganomis ir lietumi — baigėsi nuostabios jūrų skautų dienos vandenų platybėse. Jau lieka praetieje puikios buriavimo valandos ar raumenims jėgą teikiančios irklavimo dienos.

Chicago's "Baltijos Jūros" jūrų skautų tuntas rugs. 14 d. pavakary užbaigė irklavimo sezoną. Kas trečiadienį irklavimo pratimuosna susirinkdavo jūrų skautai ir jūrų skautės. Keletas jūrų budžių baigė specialius kursus ir mūsų jūrų sk. tuntas sulaukė savų kvalifikuotų irklavimo vadų. Sezono uždarymui Michigano ežeran išplaukė dvi valtyės su 40 asmenų. Joms vadovavo jūrų psktn. A. Levanas ir vyr. valtn. J. Merkelis. Ežere laivu vadai su atitinkamu žodžių prabilo į gulas, sukalbėtos maldos ir su smagia lietuviška daina grįžta uostan. Jūrų skautės, kurios šį se-

JAV atstovas Jacob Blaustein aiškiai pasakė, jog kompromisus galima daryti tik tais atvejais, kai neatsisakoma savo principo. Svarbiausia priežastis, dėl kurios vakariečiams sovietinė rezoliucija nebuvo priimtina — buvo tai, kad sovietai vienintelį būdą išspręsti pabėgėlių klausimui siūlė repatriaciją. Jie, žinoma, pabrėžė, kad ta repatriacija turinti būti savanoriška, bet, vakariečių akimis, toks savanoriškumas, kur yra tik vienas pasirinkimo būdas — repatriacija nereiškiąs tikro savanoriškumo.

Vakariečių atstovai, kaip ir pats Pabėgėlių Komisaras, kritikavo sovietus dėl jų spyrimosi grįžti į 1946 m. rezoliuciją, aiškindami, jog anie iškreipia visą reikalą. Buvo priminta, kad anoji rezoliucija, kurios tik vienu trečių punktu sovietai remiasi, pabėgėlių visiškai neličia. Joje buvo kalbama apie išvietintuosius asmenis ir apie jų repatriavimo pagreitintą. Kadangi išvietintieji, Komisar tvirtinimu, yra sugrįžę, o tie iš jų, kurie savanoriškai apsisprendę negrįžti, nebuvo laikomi išvietintais, tai perkelti į pabėgėlių kategoriją. Todėl dabar Komisaraiats ir rūpinasi tų pabėgėlių perkeldinimu ir įkurdinimu, nes pirmoji jų progromos sprendimo galimybė — repatriacija jau atkritusi. Karštai sovietinę rezoliuciją gynusiam Saudi Arabijos atstovui britas patarė "displaced persons" vardą repatrijuoti į jo kilmės metus ir daugiau tų dviejų dalykų nemaišyti.

Diskusijų metu nuaidėjo gausybė kalbų, apgalvestaujančių pabėgėlio vargingas gyvenimo sąlygas ir bendrai pabėgėlio likimą, pageidaujant greitesnio

zoną taip stropiai lavinasi irklavime, linkima kitiems metams išlaikyti reikiamus egzaminus ir iš savo tarpo sulaukti savitovių vadovų.

BOSTONO LAPINAI NEPAVARGSTA SU KIMU

(sk.) Bostono "Žalgirio" sk. tunto "Senųjų Lapinų" skautų vyčių būrelis vėl išleido savo laikraštėlį "KIMAS", kurį kiek suvėlinę vasaros karščiai ir stovykliniai darbai. Malonu konstatuoti, kad Lapiniai išstvermingai tęsi su savo "KIMU", kurio jau išėjo Nr. 15. Pageidautina, kad ir jo turinį daugiau pačių Lapinų rašiniai užpildytų, nes iki šiol vis per daug talkinamasi vyresnių sk. vadovų darbais.

METINĖ VADŲ SUEIGA PIRMAJAME RAJONE

(sk.) Spalio 22-23 dienomis Hartforde, Conn. bus LSB 1-jo JAV rajonų skautų vadovų sueiga. Sueigos darbuose numatoma pasibaigusiu metų veiklos apžvalgos, pašnekesiai, diskusijos ir ateinančių darbo metų veiklos planai.

"TAURO" SKAUTŲ TUNTAS NEW YORKE

(sk.) New Yorko skautų vieneto skaičiui padidėjus, nuo spalio 10 d. 1-jo rajono vadovs N. Y. sk. vietininkija pertvarkyta į tuntą. Kartu patvirtintas N. Y. skautų vadovų pasirinktas vardas — New Yorko "TAURO" Skautų Tuntas. "Tauro" tuntininku paskirtas ligišiolinis N. Y. sk. vietininkas psktn. Romas Kezys, 100 Cook St., Brooklyn 6, N. Y.

New Yorko vilkiukų būrelis persitvarkė į Vilkiukų draugovę, kurios draugininkų paskirtas sk. vytyt vyr. sktn. A. Alksninis. New Yorke įsisteigė jūrų skautų laivas, kuriam vadovauja R. Penikas. "Tauro" tunto krikštynos bus š. m. lapkričio 19 d., kada sueigoje bus paminėta Kariuomenės šventė ir bus oficialus skautų būklo atidarymas. Šios iškilmės yra atkeliamos iš anksčiau skelbtos lapkr. 26 dienos.

jų problemos sprendimo. Tik tos kalbos skyrėsi kaip dangus ir žemė. Tuo tarpu, kai vakariečiai tikrai buvo susirūpinę, kad tie benamiai žmonės pagaliau susilauktų žmoniškų gyvenimo sąlygų ir užbaigtų savo keliavimą, komunistinis blokas irgi, kaip jie tvirtino, vadovavosi "humanitariniais jausmais", "humanitarines" priemones siūlydami. Tačiau pirmųjų humanitarinės priemonės buvo materialinė ir moralinė parama pabėgėliams, o antrųjų — siūlymas pagyvinti grįžimo akciją ir pranešimai apie "atleidimą" už "nusikaltimus prieš kilmės kraštus".

Tokios valstybės, kaip Graikija, Haiti, Kostarika ir kt., kurios ir pačios yra nepasiturinčios arba savų bėdų pilnos, negalėdamos pinigų pažadėti, nors moraliai Pabėgėlių Komisarato darbą rėmė. Kitos gi — kaip JAV, D. Britanija savo įnašu Pabėgėlių Komisarato specialųjį fondą stiprino. Aukštojo Komisarso dr. van Heuven Goedhart tėvynė Olandija tam fondui net visą mil. dol. surinko, jų darbo unifoms ir vyriausybei visą tą sumą sudėjus.

Pereitais metais JT Generalinės Asamblėjos patvirtintam Komisarato planui įvykdyti, perkeldinant ir įkurdinant pabėgėlius, ligi Komisarato veiklos pabaigos 1958 m. reikia 16 mil. dol. Šiems metams buvo numatyta tai veiklai remti surinkti \$4,200,000. Pinigai tam fondui renkami iš paskirų valstybių ir privačių organizacijų.

Komisaras savo pranešime nurodė, kad ligi šiolei dar tik apie pusė tos sumos surinkta ir prašė paskubėti su įnašais, kad jis galėtų veikti pagal planą. Švedija, kuri pereitais metais siūlė, kad tie pinigai specialiam fondui būtų buvę paskirti iš JT tiesiai, bet ne renkami iš valstybių ar pavienių organizacijų, ta proga dabar priminė, kad Komisarui būtų buvę daug patogiau dirbti, jei lėšos būtų buvusios paskirtos, kaip švedija siūlė.

Gana sunki to fondo pinigų plaukimo tvarka ir buvo šiemet vakariečių pasiūlytosios ir komiteto priimtiosios rezoliucijos paskatinimas. Dabar ta rezoliucija dar turės būti priimta Generalinės Asamblėjos pilnates posėdžio, bet dėlto Jungtinėse Tautose visiškai neabejojama. Nors dar sykį vakariečiai turės persiimti su sovietiniu bloku per diskusijas pilnates posėdyje, bet devyni vakariečių rezoliucijos sponsorai yra tikri, kad ji Asamblėjos bus patvirtinta ir tuo įgalins Komisarui ir toliau tęsti humanitarinį darbą — įkurdinant ir perkeldinant pabėgėlius.

Komisariato globoje šiuo metu yra pabėgėliai Vak. Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Graikijoje ir kt. Tiesioginės globos reikalingų priskaitoma iki 250,000, kurių stovyklose dar gyvena apie 70,000. Oficialiai Komisarato sąrašuose dar buvo 2,200,000 pabėgėlių, kurių 1,200,000 yra išemigravę ir apie 750,000 įsikūrę tuose kraštuose, kur jie ligi šiolei buvo prisiglaudę.

Komisariatas Europoje įsikuriantiems teikia paskolas įsistiprinti kokiuose nors biuriuose ar padeda įsigyti profesijas. Be to, nors paskiruose kraštuose esantieji pabėgėliai aprūpinami tų kraštų vyriausybių, bet ypatingais atvejais, kai tos vyriausybės pačios neturi iš ko, Komisarai-

tas šelpia. Komisarato tiesioginis uždavinys yra teisinė pabėgėlių globa, aprūpinant juos asmens dokumentais bei žiūrint, kad jiems paskiruose kraštuose nebūtų paneigiamos teisės, priklausančios pagal Pabėgėlių Chartą, kuri įsigaliojo pereitais metais ir ratifikuota 15 valstybių.

KODEL BALSUOTI PRIEŠ PAŠALPOS PAKĖLIMĄ

Išaiškinti teisybę, kodėl negalima pakelti bedarbės pašalpą, buvo sudarytas specialus komitetas iš mokytojų, biznierių, įvairių veikėjų ir darbininkų. Visi priėjo aiškios išvados, kad jei bus pakelta pašalpa, tuoj viskam pakils kainos už \$47,000,000.

Mokėti žmonėms, kurie nedirbą į savaitę \$59 arba iš viso \$2,301 yra nesąmonė.

Gub. F. Lausche pasakė, kad tai sumanytas yra fantastiškas. Dabar mokama pašalpa per mėnesį siekia \$169. Tai yra ir taip jau šeštas pakėlimas nuo šalpos įvedimo.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Lietuvių bendrovė Overseas Cargo Co. siunčia į Lietuvą siuntinius su angliška medžiaga kostiumams, maistui, avalyne, vaisiais ir kit. (į kitus Europos kraštus tik maistą) su pilna 100% garantija. Visi mokesčiai sumokami čia — gavėjas nieko nemoka. Siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių — tad greitas pristatymas.

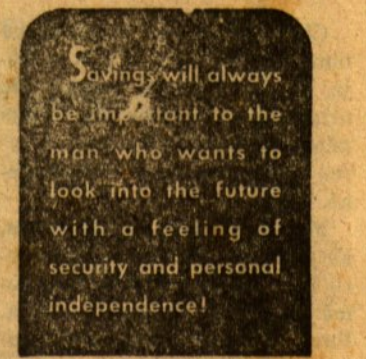
Prašykite mus siuntinių sąrašų: Overseas Cargo Co., 2737 W. 43 St., Chicago 32, Ill.

IMTYNĖS

Britų Imperijos čempionas Pat O'Connor iš Naujosios Zelandijos susitikis su Dick Hutton svarbiausiose imtynėse, atidarant naują imtynių sezoną, ruošiamo lietuvių Jack Gansono.

Po to bus moterų imtynės su Olga Zapeda, Carol Coak, Mary Jane Mull, Millie Stafford, Ethel Brown ir Penny Banner. Dar nustatyta kas su kuo ims.

Clevelando Fred Bazik susitikis su Jack Vansky, lietuvių stipruoliu iš Kearny, N. J. Biletai nuo \$2.50 iki \$1.50 parduodami Arenoje ir Richman Brothers. Imtynės prasidės 8:30. Durys Arenoje atdaros nuo 7:30 val.

TIK KĄ ATVEŽTOS

- IMPORTUOTA IS OLANDIJOS SODINIMUI
- TULPES • NARCIZAI
- CROCUS • HYACINTAI

(Apskenu savo rudenines gėles su durpėmis)

- DAVIS VIDAUS DAŽAI
- DAVIS LAUKO NAMŲ DAŽAI

Mes turime geriausias žolės sėklas ir trąšas naujam rudens užsėjimui. Geriausias pasirinkimas Evergreen medžių ir krūmų

LANDSCAPE AND FARM SUPPLY

3998 WARRENSVILLE CENTER ROAD

Prie Harvard

WA 1-5542

A. Augustinavičienė savo šeimos narių tarpe.